РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всї листи, моні-ордери і чеки треба адресувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
"LIBERTY"
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 23-го лютого 1918. Ч. 23. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Saturday, February 23, 1918. No. 23.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА НАСТУПАЮТЬ НА ПЕТРОГРАД.

Реваль, Миньск і Ровно заняті. — Полонено 10.000 Москалїв і здобуто 1.353 гармат.

Україна згодила ся, щоби спільна комісія визначила українські границї в Холмщинї.

Німецька союзна рада потвердила мировий договір з Україною.

Справа мирового договору з Україною в австрійськім і німецькім парляментї.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 22, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

НАСЕЛЕНЄ ХОЛМЩИНИ МАЄ САМО РІШИТИ ПРО СВОЮ ДОЛЮ.

Спільна комісія має означити границї згідно з волею населеня.

БАЗИЛЕЯ (Швайцарія), 20. лютого. — **Др. Зайдлер, австрійський президент кабінету, подав до відома палатї послів, що Українська Центральна Рада і австро-угорське правительство підписали умову, доповняючу український мировий договір, на підставі котрої Холмщина не буде влучена до української републики.**

Має бути іменована МІШАНА КОМІСІЯ, ЯКА ПОРІШИТЬ ДОЛЮ ХОЛМЩИНИ НА ПІДСТАВІ НАРОДНИХ ПРИНЦИПІВ І УЗГЛЯДНЮЮЧИ БАЖАНЄ НАСЕЛЕНЯ.

Заяву премієра принято радісно.

АВСТРІЙСЬКИЙ ПРЕМІЄР, ДР. ЗАЙДЛЕР, ПРО МИРОВИЙ ДОГОВІР З УКРАЇНОЮ І СТАНОВИЩЕ СУПРОТИ РОСІЇ.

АМСТЕРДАМ, 20. лютого. — **Австрійський премієр, др. Зайдлер, промовляючи нинї в палатї послів, розпочав свою бесїду довгою обороною первісного мирового договору з Україною, подаючи відтак до відома про заключене з Україною додаткового договору в справі іменованя комісії для визначеня українських границь в Холмщинї.**

Великі засоби збіжа на Україні.

Після первісного договору Україна згодила ся віддати центральним державам до диспозиції свою надвишку рільничих продуктів. Сї надвишки, заявив премієр, були більші ніж центральні держави після як найкориснїйшої оцїнки могли були перевезти. Україна зобовязала ся заосмотрити центральні держави в збіже; в противнім случаю сї части договору, які обіймають концесії для України, були би відпали. Не треба однак забувати, що в цїлій Росії, включаючи й Україну, ведеть ся домашна війна та що трудности транспорту є незвичайно великі. Після вістий, які одержав міністер для загр. справ, анархія у всїх частях Росії змагаеть ся.

„Нашою цїлию серед сього заколоту — говорив дальше премієр — може бути і буде зробити все можливе, щоби лише заосмотрити наше хоробре населене в средства поживи, на що воно собі заслужило через свою сильну витривалість серед великих недостатків".

Надіють ся, що війна з Росією зовсім вже покінчена.

Петроградське правительство, сказав премієр, проголосило конець війни між Росією і Австро-Угорщиною, і о скільки людське мірковане може се предвидїти, **до нової війни між тими обома державами не прийде.**

„Відповідаючи на просьбу о поміч Нїмців з Естонії і Ліфонії, — говорив дальше премієр — Німеччина рішила пійти дальше в глиб Росії, щоби охоронити від певної загибели нещасних земляків, які живуть у сих провінціях. **В повнім порозуміню з нашими союзниками ми постановили не брати участи у сих военних операціях.** Наша цїль позістала тасама, що була передтим — дати як найскорше поміч австро-угорським землякам, які доси находять ся в Росії".

20.000 полонених повернуло вже з Росії.

Др. Зайдлер подав до відома, що 20.000 полонених вже повернуло з Росії та що переговори в справі виміни полонених будуть наново підняті з петроградським правительством.

Комісія для полагодженя будучности Холмщини.

Пояснюючи справу іменованя комісії, премієр заявив, **що будучність Холмщини буде залежати від волї населеня.** Росія, говорив премієр, жадала для своїх територій права самовизначеня, навіть до границь цїлковитого відокремленя.

„Ми приймили сей принцип — говорив дальше премієр — для занятих територій і всї переговори в Берестю Литовськім були ведені на сїй підставі. Ми признаємо се право для народів Литви, Курляндії і Польщі, та не можна найти нї льоґічної нї моральної підстави, щоби позбавляти Українцїв права, признаного прочим народам Росії.

„Члени польського кола не можуть заперечити, що в Холмщинї є чисельне українське населене та що сей нарід має право жадати, щоби його вислухати. Я навіть пійду ще дальше і скажу, що обовязком австро-угорського правительства було заключити мир з Українцями.

„В Берестю Литовськім запевнено мир для народу і австро-угорські народи нїколи не могли би сього зрозуміти, коли би ми були відкинули сей мир або можливість одержаня збіжа лише з тої причини, що цїла Холмщина безуслівно мала би припасти Польщі. Яка була би відповідь держави, коли би міністер загр. справ повернув і заявив, що він зіпсув нагоду до заключеня мира тому, що відмовив українському населеню Холмщини право бути вислуханим, тесаме право, яке мало би прислугувати стороні польській".

Др. Зайдлер навів в тім місци уступ з промови президента Вілсона, іменно, що народи і краї не можна переносити з одної держави до другої як застави підчас забави, і сказав отсе:

„Коли би ми були поступили так, як сього собі бажали панове з польського кола, ми не лише не осягнули би були мира з Україною, але пірвали би утлі нитки, які можливо можуть довести до загального мира, а голоси, піднесені в обороні такої політики, були би здавлені під сильним гураганом обуреня зі сторони всїх народів Австрії.

„Супроти таких ріжнородних міркований я змушений також торжественно відкинути певні неслушні підозріня, які кинено на відносини між Австро-Угорщиною і Німеччиною".

Промову премієра принято з небувалою ознакою признаня, крім Поляків, які сиділи тихо і лише від часу до часу підносили оклики протесту.

АВСТРІЙСЬКІ СОЦІЯЛІСТИ ЖАДАЮТЬ МИРОВИХ ПЕРЕГОВОРІВ З АМЕРИКОЮ.

Поляки домагають ся ріки Буга яко границї Польщі.

АМСТЕРДАМ, 24. лютого. — **Австрійські соціялісти скликали масові віча, на яких ухвалено резолюцію зі жаданєм безпосередного розпочатя мирових переговорів зі Злученими Державами.**

Австрійський премієр дав провідникам ріжних політичних партій в парляментї пересторогу, що відложить сесію парляменту та що буде правити ся державою при помочи абсолютичних метод, коли не буде забезпечена більшість при голосованю над буджетовою провізорією.

Підчас дискусії з приводу промови премієра, д-ра Зайдлера, як се доносить віденська телеграма до „Фосіше Цайтунг", Чехи і Словінцї в однім місци його промови вийшли демонстраційно зі салї і підчас великої части його промови було присутне незначне число послів. Часто падали оклики, як „Брехня! Зрада! Говоріть се тим в Берлїнї!" і инші подібні слова.

Чехи протестували голосно проти наступу німецьких війск на Росію.

Поляки були крайно обурені на австрійське правительство і домагали ся, щоби ріку Буг принято за границю української держави супроти Польщі.

Також домагали ся уступленя ґр. Черніна, міністра загр. справ, винуючи його за мировий договір, заключений з Україною.

Німецька союзна рада затвердила мировий договір з Україною.

АМСТЕРДАМ, 20. лютого. — **НІМЕЦЬКА СОЮЗНА РАДА ПОТВЕРДИЛА МИРОВИЙ ДОГОВІР, ЗАКЛЮЧЕНИЙ МІЖ ЧОТИРОДЕРЖАВНИМ СОЮЗОМ А УКРАЇНОЮ, доносить урядова телеґрама з Берлїна.**

ДР. КІЛЬМАН ПРО МИРОВИЙ ДОГОВІР З УКРАЇНОЮ.

Поручає парляментови затвердити мировий договір з Україною.

АМСТЕРДАМ, 20. лютого. — **Міністер загр. справ, др. Кільман, виголосив на нинїшнім засїданю парляменту промову, в якій широко представив справу мира, заключеного між центральними державами і Україною, і причину невдачі мирових переговорів з Росією.** Німецький канцлєр, Гертлїнґ, і Фрідріх Паєр, заступник канцлера, були між слухачами промови д-ра Кільмана.

Др. Кільман заявив, що надальше не можна довіряти мировим змаганям Росії, але помимо того Німеччина є готова навіть нинї заключити мир, „який відповідав би інтересам Німеччини". Мировий договір з Україною представив він яко доказ готовости центральних держав до мира. Др. Кільман звернув увагу передівсїм на користи, які союзні держави можуть мати в протягу сього року з економічного договору з Україною, і поручив потвердити сей договір.

Говорячи про перше читанє українського договору, др. Кільман сказав, що Українська Народна Република є молодою державою, утвореною на грузах російської імперії, яка поносила головну вину у викликаню сьвітової війни, а яка впала під ударом німецьких армій. **Український нарід, говорив він, є одним з найсильнїйших елементів в російській державі.** Під зглядом мінералів, вчисляючи уголь і зелїзо, Україна є дуже богата і посїдає свій власний промисл.

Україна не хотїла бути відповідальною за гріхи царів.

Представники большевиків позіставали з Україною так довго в приязних зносинах, як довго Троцький припускав, що українська република буде вести свою політику згідно з інтересами петроградського правительства. Колиж однак Українцї переконали ся, що петроградському правительству не залежить на мирі, **українські делегати станули на становищи, щоби війну покінчити миром, бо Україна не хоче бути відповідальною за гріхи царів.**

Справа визначеня границь України.

„Переговори з тими так молодими людьми в богато случаях не були річию легкою, — говорив др. Кільман. — Національні ідеї і бажаня не були вільні від пересади зі сторони делегатів. Вони ставили територіяльні домаганя, які ледви могли би бути здійснені. Визначене границь України з Росією полишено на пізнїйше, по переведеню дискусії з російським правительством, яке буде тодї при власти. Одинока справа, яка нас обходила, було установленє західних гарниць нової держави, причім визначенє границь супроти Польщі звернуло на себе найбільшу увагу і викликало дуже живу критику зі сторони Поляків".

Мир з Україною є першим кроком до загального мира.

Др. Кільман говорив дальше, що після його гадки край приймив мир з Україною з радостию і з відчутєм полекші, **„яко перший крок до приверненя загального мира, котрого осягненя ми надіємо ся в протягу короткого часу".**

Спільна комісія визначить остаточні границї в Холмщинї.

Др. Кільман заявив, що згоду в тім случаю осягнено завдяки готовости центральних держав до мира, словами:

„Україна є богатим краєм і головний чинник для заключеня мира був економічний. Коли прийшло до визначеня границь, Україна зажадала Холмщини. Була небезпека, що переговори можуть розбити ся, коли се домаганє не буде взяте під розвагу.

„Ся справа не була жерелом незгоди щодо відносин між центральними державами, але Поляки чули ся покривдженими. Границї Холмщини не є ще остаточно означені. Вони будуть установлені комісією, зложеною з представників України і Польщі".

Користи з економічного договору з Україною.

Др. Кільман говорив дальше, що центральні держави будуть мати користи вже в протягу сього року з економічного договору з Україною. Він поручив затвердити мировий договір, якого перше читанє має розпочати ся слїдуючого дня.

Німеччина не позволить большевикам нищити Україну.

АМСТЕРДАМ, 20. лютого. — Міністер загр. справ, др. Кільман, зложив вчера в парляментї слїдуючу заяву:

„Німеччина не позволить, щоби Фінляндія, Литва і Україна були знищені через насильства большевиків.

„Побачимо, який вплив будуть мати нові военні операції проти Росії".

Війна проти Росії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 22, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

НІМЦЇ ЗАНЯЛИ МІСТА МІНСК І РОВНО.

10.000 полонених Москалїв і 1.353 гармат.

БЕРЛІН, 21. лютого. — **Німецькі війска війшли до Мінска. Також місто Ровно (на Волинї) находить ся в руках німецьких війск. На півночи Нїмцї перейшли через місто Венден (55 миль на північний схід від Риґи) і зближають ся тепер до міста Вольмар (70 миль від Риґи).**

Після урядового донесеня **полонено також поверх 9.000 Москалїв і здобуто 1.353 гармат та величезну скількість иншої военної добичі.**

Урядовий звіт звучить:

„Армія ґен. Айхгорна: Наші полки з островів Моон (в Ризькім заливі) перейшли залив по ледї до Естонії і заняли місцевість Леаль. Машируючи здовж побережа заливу, наші війска минули Перніґаль і Лемзаль по короткій битві, в якій взято 500 полонених і 20 гармат.

„Наші війска перейшли через місто Венден і находять ся тепер перед Вольмаром. Між Двинском і Пинском наші війска посувають ся дальше напеperед.

„Армія ґен. Лїнзінґена. Наступ відбуває ся здовж цїлого боевого фронту. Важні зелїзничі шляхи і стації занято. Ровно очищене з неприятеля.

„Неможливе є подати хочби в приближеню оцїнку военної добичі. Дотепер зголошено:

„Полонені: один ґенерал, комендант армії, кількох командантів дивізій, 425 офіцирів і 8.700 жовнїрів.

„Военна добича: 1,353 гармат; 120 машинових крісів; 4.000 до 5.000 автомобілів; поїзди з 1.000 возами, богато з них наладованих поживою; велике число лїтаків, і величезна скількість инших военних матеріялів".

Нїмцї маширують на Петроград.

ЛОНДОН, 21. лютого. — Після телеграми бюра Райтера з Петрограду **німецькі війска, занявши Двинск, посувають ся тепер скоро до Пскова, віддаленого всього 180 миль від Петрограду, властивої цїли німецького наступу.**

Нїмцї заняли також Гапсаль (в Естонії). Німецька кіннота пустила ся до Могилева, бувшої головної кватири російського штабу.

„Новия Ведомостї" доносить, що Нїмцї заняли Молодечно, важну зелїзничу стацію на північний захід від Мінска.

Після донесеня „Правди" **Австрійцї розпочали знову наступ на українськім фронтї.**

Нїмцї висадили війска в Ревали.

ЛОНДОН, 21. лютого. — Телеґрама від петроградського кореспондента до „Ексчендж Телеграф Ко." доносить, що в середу прибуло до Ревалю 45 німецьких военних кораблїв. **Німецькі війска висїли в Ревали.**

(Місто Реваль є великою пристанию російської военної фльоти у Фінськім заливі, яка боронила доступу до Петрограду. Реваль є віддалений двіста миль від Петрограду).

Німецькі війска у Фінляндії.

ГАПАРАНДА (Швеція), 21. лютого. — **До пристани Ваза, яка лежить в Ботнийськім заливі, прибули 4 кораблї з Німеччини з фінськими жовнірами, які служили в німецькій армії, і з німецькими добровольцями. Кораблї привезли також велике число гармат, машинових крісів, карабінів і амуніцію.**

Фінські війска мають розпочати наступ проти війск червоної сторожі в Тамерфорсї і Виборгу.

Занятє Двинска відбуло ся несподївано.

ПЕТРОГРАД, 20. лютого. — Німецькі лїтаки вже в понедїлок появили ся над Реґіцою. Кілька осіб згинуло від бомбардованя. Лїтаки полетїли в напрямі Двинска.

В дві години після виповідженя розєму оружа німецькі війска війшли до Двинска. Дня 18. лютого, о год. 2-гій пополудни, німецькі патрулї несподївано зявили ся довкола міста, займаючи зелїзничу стацію і инші важні місця. З утїкаючими жовнїрами приходило лише до незначної боротьби. Червоні не ставили опору. Артилерію і піхоту розоружено; вони зовсім не були приготовані до боротьби.

Таксамо невдалими були проби опорожнити місто. Богато тяжкої артилерії і велика скількість амуніції попала ся в руки Нїмцїв. Цивільне населене не мало спромоги утечи. Комісарі місцевої ради роб. і салд. депутатів пробували утечи, перебрані за жовнїрів, але їх вхоплено.

Замордованє ґен. Янушкевича.

ПЕТРОГРАД, 20. лютого. — Ґенерал Янушкевич, бувший шеф російського ґенерального штабу за часів головної команди великого князя Николая Николаєвича, згинув від кулї члена червоної сторожі в дорозї до вязницї.

Коли ґенералови сказано, що він буде перевезений до Петрограду, оповідає його вартівник, хотїв він відобрати револьвер, щоби поповнити самовбийство; після того вартівник його застрілив.

Битва в Ростові між козаками і большевиками.

ПЕТРОГРАД, 20. лютого. — Послідні телеграми з донської области доносять, що боротьба триває там без перестанку дальше. У віддаленю двох миль від Ростова ведеть ся завзята битва між козацькою залогою міста а війсками большевиків, які приступили до облоги міста.

(Продовжене на сторонї 2-гій).

Купуйте Календар У. Н. Союза. Коштує 50 цен. разом з пересилкою.

"SVOBODA" (LIBERTY).

The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.

BOHDAN DUTKEWYCH, Managing editor.

NICHOLAS D. WELYCHKO, Assistant editor.

ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION: United States:		ПЕРЕДПЛАТА: в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
In Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодинокe число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовлення належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

З БІЖУЧОЇ ХВИЛІ.

Новий польський плян.

Остання депеша з Австрії доносить, що польські посли у Відни вже трохи спустили із своїх домагань, аби Холмщина яко „польський край" належала до Польщі, Вони вже домагають ся тільки части Холмщини. **Ріка Буг — кажуть — нехай буде границею між Польщею й Україною.** Се значило би, що вони хотять загарбати в польську неволю часть Холмщини.

Як би ріка Буг мала бути польсько-українською границею, то значить, що та границя ішла би на північ від Сокаля, а не на північ від Перемишля, як постановлено в Берестю Литовськім.

В тім польськім пляні криєть ся велика небезпека для українського народу.

Як би дійсно границю змінено на польський лад, то се значило би не лише страту части української території в Холмщині — на північ від Рави Руської, Чесанова і Ярослава, **але се дало би Полякам підставу домагати ся такоїсамої польсько-української границі і в Галичині.**

Є дуже правдоподібною річию, що Галичина буде по війні поділена між Україну і Польщу. Колиж би Поляки змогли тепер вимогти, аби їм визначено границю в Холмщині після ріки Буга, **то вони опісля домагали би ся, аби і границя в Галичині ішла після холмської.** Колиб та границя ішла після польських забаганок, то вона ішла би від Сокаля на північи наприклад аж до Буська, а дальше на полудне наприклад Гнилою Липою аж до Галича над Дністром і вкінци від Дністра наприклад чере Станиславів, Надвірну, Делятин аж до Яблониці в Карпатах, коло угорської границі.

Спершу польські забаганки сягали по цілу Холмщину і цілу Галичину, а тепер Поляки, видко, зменьшили би свої забаганки і Українцям „відступили би" **меньшу часть східної Галичини, а більшу її часть разом зі західною взяли би до Польщі.**

Розумієть ся, що то польські мрії, на яких здійснене український нарід ніколи не згодить ся і ніколи до сього не допустить.

Ніколи наш нарід не може згодитись віддати в польську неволю пів міліона Українців в Холмщині або два міліони в східній Галичині.

Ніколи наш нарід не допустить до сього, аби Львів, Перемишль, Самбір, Дрогобич, Стрий, Турка, Калуш, Долина й инші повіти українські попали ся в польську неволю.

Поляки роблять тепер демонстрації, але Українці зробили би кроваву революцію проти такого замаху.

Большевицькі брехні.

Большевики розпускають що дня усякі брехні про Українців.

В одній телеґрамі доносять, що У. Ц. Рада згодила ся на протекторат Австрії над Україною. В таку сьмішність можуть повірити хиба самі большевики або ті, що не знають, що то є Австрія. Австрія, як звісно, не може над собою протекторату виконати, а відки їй ще до других, сильнійших держав.

В другій депеші доносять большевики, що Україна не має збіжа і хоче дістати його від донських козаків в заміну за 50 міліонів фунтів цукру".

Хто не знає відносин на Україні, міг би погадати, що дійсно Україна голодує і міняє цукор за пшеницю. Однак по правді, то справа є зовсім инакше. Україна в останних роках все мала надвишку пшениції й иншого збіжа, а також худоби, і **вивозила на продаж 30% продукції.** Однак підчас війни сей вивіз був здержаний. **Протягом 4-ох літ нічого з України не вивезено заграницю, а з браку перевозових средств дуже мало вивезено і в Московщину.** Московщина голодувала, але годі було доставити.

А тепер все лишене збіже на Україні, особливо пшениця, стоїть у великих збіжевих ссипах, будованих на лад канадійських збіжевих резервоарів, і чекає на купця, аби заплатив у золоті.

Як большевики дадуть російське золото Німеччині, то можливо, що тесаме золото, бодай в части, вернеть ся на Україну за її пшеницю. Впрочім, велика пайка того золота і так є українська.

Що донські козаки хотять цукру з України, се цілком імовірна річ. Козаки також їдять цукор. А як не мають гроший, то можуть заплатити пшеницею.

Польська демонстрація у Львові.

Телеґрама з Амстердаму описує польську демонстрацію, яка відбула ся у Львові з причини берестейської постанови, що Холмщина має бути віддана Україні.

Всі польські урядники, возні і всякі инші посіпаки на українській землі пішли наперед до косцьолів, а потім зробили уличну демонстрацію. До демонстрації запросили львівські Поляки навіть мазурських кольоністів, селян зпід Львова, імовірно зі села Хлопи, яке є майже чисто мазурське.

Всі вони протестували проти того, аби українська Холмщина належала до української народної републики. **Навіть польські соціялісти, кажуть, протестували.** На гадку польських соціялістів Холмщина має належати до шляхотської Польщі, тому, що в Холмщині є польська шляхта. **Се такі соціялісти, що признають право лише шляхті, а народови перечать.** І не диво! Вони-ж самі признають польську шляхту над собою і їй служать.

Що то значить сила польського рабства! Навіть польські соціялісти не можуть з нього визволитись.

ОТСИМ ПОВІДОМЛЯЄТЬ СЯ ВСІХ ІНТЕРЕСОВАНИХ, ЩО В МІСЯЦЯХ: ЛЮТІМ І МАРТІ, БУДЕ ПРИНИМАТИ СЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА ЗА ПОЛОВИНУ ВСТУПНОГО.

Погляд Американця на мир з Україною.

В дневнику „Манчестер Юніон" (з Манчестер, Н. Г.) з дня 11. с. м. находимо замітну статю про мир між Україною і центральними державами.

Автор розглядає справу з погляду економічного. Вказавши на великі скарби України, підносить він се, що з них буде користати Німеччина, а також Австрія, що, розуміється, буде некорисне для аліянтів і Злучених Держав, особливо тепер, в часі війни.

В економічних користях Німеччини на Україні видить він рівночасно і некористь для українського народу, хоч мимо того признає, що Українці переняли свій край по царській Росії в такім розладі, занедбаню, і перемучений війною, що відчувають тепер потребу економічно-орґанізаційної помочи, а також і дійсного гроша в золоті за плоди краю, потрібного для введеня нормального житя економічного і культурного на Україні.

Погляди американського публіциста у згаданій часописи булиб оправдані яко погляди про небезпеку опанованя України Німеччиною; колиж одначе Україна вспіє удержати такий внутрішний устрій краю, який проголосила Українська Центральна Рада у своїм останнім універзалі, то таке опановане в кождім разі виглядає не дуже правдоподібно. Тоді булаб тільки змога взаїмних торговельних зносин, з взаїмною користию.

Однак мусимо признати, що небезпека є. Коли Німеччина через московське авантурництво почуєть ся занадто сильною, то вона може вимогти на Україні такий **торговельний договір,** який міг би бути шкідливий для українського народу, **або рівнав би ся воєнному окупови на сотки міліонів долярів.**

Отже, як кажемо, небезпека є, але всетаки ми віримо, що У. Ц. Рада вийде успішно з тої небезпеки.

Отсе подаємо голос Американця про сю справу у згаданій часописи.

Статя звучить:

МИР НА УКРАЇНІ.

Перший мировий договір підписаний, і він не заповідає нічого доброго для аліянтів. Німеччина і нове українське правительство заключили піжнародний договір. Як справи підуть природним ходом, як не буде їх перепиняти розлад горожанської війни, то Німці скоро обіймуть контролю над перевозовими средствами і над продукцією та зорґанізують сю велику часть території, яка колись належала до колишної Росії, в інтересі Німеччини. Не зараз, але постепеню, великі засоби України будуть доступні для осередних держав і богато причинять ся для облекшеня при недостачі поживи в тих державах. **Російська контр-революція большевиків спричинила сей наслідок. Вона трунула Україну на німецьку сторону.**

Нема рації закривати немилого факту, що Німеччина дістала поміч, яка спричинить перворядні наслідки. В нормальнім часі Україна продукує третину усеї пшениці, жита і ячменю давної Росії; пять шестих частий усього буракового цукру колишної Росії вироблялось на Україні; найбільші і найкрасші виноградники і сади є на Україні; третина рогатої худоби, а половина овець, безрог і дробу давної Росії є власне на Україні. Але й те ще не все. Україна богата в металі. 60% зеліза давної Росії добувалось на Україні, а одну шесту часть продукції манґану цілого сьвіта. А крім того й уголь там є у величезній скількости.

Та і то ще не все. Се тільки показує, які великі скарби сього великого краю впали під німецьку економічну контролю.

Питанє виринає, чи Україна має голос про те, як її скарби мають бути уживані. Гадаємо, що ні, бо жаден приятель Німеччини не має що говорити на сю тему. Українці, очевидно, перемучені війною і розладом старої Росії радо витають того, хто приходить привернути у їх краю лад, продуктивність, торговлю та обіг гроша в золоті. Німці займуть їх край економічно замісць військово, але се відай не журить Українців.

Се дієть ся без вмішуваня заграниці або революції. Українці є у великій потребі. **Вони потребують реорґанзації рільництва, промислу і перевозових средств. Вони потребують ринку збуту для своєї продукції і дійсного гроша** (в золоті). А Німці все те дадуть. Їх орґанізатори будуть всюди.

Колись ми мріяли про отворенє Дарданелів та освободженє російської пшениці. Вона буде освободжена, але буде живити Німців та Австрійців, але вони, а особливо Німці, будуть мати контролю над матеріяльним і моральним житєм народу, котрий управляє пшеницю.

Поза усім тим лежать ще й инші можливости, які не є для нас успокоюючі. Але і се, що є тепер перед нами, вистарчає, щоби зробити для нас війну труднійшою.

Характеристика політичних партій на Україні.

Андрій Жук, звісний український кооператист і публіцист, який підчас війни перебував у Швайцарії, заявив представникови берлінського „Таґеблят-у", що більшість українських партій не є противна союзови з Московщиною. Він обговорював впливи і силу ріжних партій в міністерстві і українськім парляменті (в Центральній Раді), який складаєть ся із 792 членів, і зазначив, що ані міністерство ані парлямент не є буржуазними в своїм характері; противно, обі сі інституції є в руках соціялістичних членів.

Переходячи ріжні партії, які входять до українського правительства, Андрій Жук заявив, що він стоїть в особистих зносинах майже зі всіми членами правительства Української Народної Републики. Бувший премієр Володимир Винниченко, міністер війни Семен Петлюра, міністер справедливости Микола Ткаченко, міністер праці Микола Порш, міністер просьвіти Іван Стешенко, міністер рільництва Борис Мартос — всі вони є провідниками **соціял-демократичної партії.** Винниченко був навіть більше умірковaний ніж прочі члени попередного українського правительства, і лише йому одному треба завдячити, що до Української Центральної Ради позволено війти представникам національних меньшостий, як: московським соціял-демократам-меньшевикам, жидівським соціял-демократам з „Бунда" і польським соціял-демократам.

Провідником української мирової делеґації, яка підписала мир з Німеччиною, і теперішним премієром є Всеволод Голубович, який належить до другої поважної партії на Україні, до **партії українських соціялістів-революціонерів,** властивим провідником котрої є міністер поживи Микола Ковалевський. Також президент Української Центральної Ради, великий український історик Михайло Грушевський, належить до сеї партії, яка є за поділом землі.

Третою поважною партією, яка має кілька своїх представників в Українській Центральній Раді і в міністерстві, є **українські соціялісти-федералісти.** Сю партію можна назвати буржуазною. Між її членами є інтеліґентні кляси, урядники, учителі і представники вільних професій (адвокати, лікарі і т. п.). Однак ся партія є також наскрізь демократична.

Дуже радикальними, з національної точки погляду, є **народні соціялісти і „Союз Української Державности".** Вони мають дуже мало представників у Раді і ані одного в міністерстві. Але без сумніву, вони будуть відгравати важну ролю в будучім політичнім житю України.

Всі українські партії є за суверенностию (независимостию) українського народу. Соціял-демократи і соціялісти-федералісти є за тим, аби Україна війшла до російського федеративного союза. Соціялісти-революціонери, народні соціялісти і „Союз Української Державности" є за цілковитою независимостию України. Також партії національних меньшостий є проти самостійної України.

Про ріжниці між Україною і Росією Андрій Жук каже, що в російській революції найважнійшою справою є справа суспільна. Правительство Троцького-Леніна є диктатурою пролетаріяту. Противно є знова на Україні, де революція має характер національний. Мимо незгоди у суспільних справах, всі українські партії йдуть солідарно в справах національних.

В РОСІЇ:

(Продовжене зі стор. 1-шої).

True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 22, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Ґен. Гофман зажадав письменного удостовіреня телеґрами большевиків в справі мира.

ПЕТРОҐРАД, 20. лютого. — **Ґен. Гофман, німецький військовий делеґат на мировій конференції в Берестю Литовськім, зажадав вчера телеґрафічно від большевицького правительства письменного удостовіреня бездротної телеґрами, висланої до Берліна в справі мира.**

Після російського урядового звіту зміст телеґрами ґен. Гофмана звучить:

„До ради народних комісарів! Бездротну телеґраму з підписами Николая Леніна і Льва Троцького, надану в Царськім Селі, одержано нині (вівторок) в Кеніґ-Вустергавзен о годині 9.12 рано. Її передано цісарському правительству, хоч бездротної телеґрами не можна вважати урядовим документом з причини браку оріґінальних підписів. Мене уповажнено зажадати від ради народних комісарів письменного удостовіреня бездротної телеґрами, яке має бути післане до німецького команданта в Двинску.

„Ґенерал **Гофман**".

Большевики вислали післанця з письмом до Двинска.

Правительство большевиків дало слідуючу телеґрафічну відповідь:

„Нині висилаємо з Петроґраду післанця до Двинска зі змістом бездротної телеґрами, засмотреної оріґінальними підписами Леніна і Троцького. Просимо вас її приймити і повідомити нас, чи ви її належито одержали. Також просимо дати нам відповідь в російській мові.

„Рада народних комісарів".

Лише одним голосом перейшла ухвала в справі принятя німецького мира.

ПЕТРОҐРАД, 20. лютого. — Рішенє в справі принятя німецьких услівий мира принято на засіданю роб. і салд. депутатів більшостию всего одного голосу по горячій дискусії яка тривала в понеділок через цілу ніч.

Премієр Ленін, Троцький, Криленко і богато инших провідників промовляло на зборах. Військові делеґати виказували неможливість ставленя опору, але рішенє запало доперва тоді, коли надійшли вісти, що Німці без опору заняли Двинск і наступають на цілім фронті напеpед. Сі вісти надійшли до Петроґраду у вівторок рано і вплинули на рішенє „савету".

До часу здобутя Німцями Двинска Ленін товорив проти мира, але остаточно заявив, що Росія мусить заключити мир за всяку ціну, щоби запевнити собі відбудованє Росії.

Рішенє Росії в справі принятя німецьких услівий вислано бездротним телеґрафом у вівторок о годині 5-тій рано. Зразу німецька стація бездротного телеґрафу не хотіла приймити телеґрами, але остаточно, в чотири години пізнійше, потвердила відобранє.

Большевицькі провідники відбували відтак наради через вівторок і пізно пополудни одержали відповідь Німців, в якій було сказане, що вони не приймають її яко урядовий документ і жадають висланя делеґації до Двинска на мирову конференцію.

„Савет" рішив, щоби лише один делеґат, член бувшої російської делеґації в Берестю Литовськім, удав ся до Двинска і доручив Німцям урядову копію телеґрами, в якій російське правительство заявило було готовість приймити німецькі мирові услівя.

Большевики готовлять ся до оборони Петроґраду.

ПЕТРОҐРАД, 20. лютого. — Телеґрами, які тут наспіли, вказують, що німецький наступ відбуваєть ся на цілій лінії в напрямі Ревалю, Пскова, Вітебска і Могилева.

Провідники большевиків заявили, що на случай, коли би Німці дальше наступали, вони будуть боронити Петроґраду червоними сторожами і провадити проти Німеччини війну підіздову. В справі опорожненя міста не видано жадних зарядженьі.

Большевики кажуть, що се буде зовсім нова війна та що російські війска утворять зєдинений фронт проти Німців. Вони вірять, що російський пролетаріят буде в силі продовжати боротьбу.

ЖАДАЮТЬ НОВИХ МИРОВИХ УСЛІВИЙ ДЛЯ РОСІЇ.

Большевики мають опорожнити Україну, Фінляндію, Литву і Естонію.

АМСТЕРДАМ, 21. лютого. — **„Заки розпічнуть ся нові мирові переговори з большевиками,** — говорив вчера в німецькім парляменті др. Ґустав Стреземан, провідник національних лібералів — **ми мусимо зажадати від большевиків цілковитого опорожненя Фінляндії, Литви, Естонії і України, освободженя естонських і лотиських Німців і признаня мирового договору, заключеного з Україною.**

„Доки большевики своїми ділами не докажуть, що вони беруть справу поважно, так довго наші воєнні операції не повинні улягати жадним змінам.

„Німців у прибальтійських краях убивано лише тому, що вони були Німцями. Наша держава не мала би чести, коли би ми приглядали ся сьому спокійно".

Промову д-ра Стреземана, яку він виголосив підчас дебати при мировий договір з Україною, принято голосними оплесками. У своїй промові виступив він остро проти Поляків, кажучи, що „вони не зробили нічого, щоби позискати собі симпатії Німців, які проливали кров за независимість Польщі".

Німецькі консерватисти проти Поляків.

Ґр. Вестарп, провідник консерватистів, промовляв за потвердженєм мирового договору з Україною, кажучи: „Сей договір зломив англійсько-американську бльокаду і положив конець небезпеці, яка грозила Туреччині зі сторони Росії у її змаганях загорнути Царгород".

Дальше заявив він, що таких уступок, які зроблено Україні, напримір увільненє від коштів удержаня бранців, не треба признавати Росії ані Румунії.

„Добрий німецький меч є знова в роботі, — говорив він дальше. — Ми витаємо радо скоре рішенє в тій справі і маємо довіре, що армія сповнить як слід свою задачу.

„Польща, говорив Вестарп, не дбала про се, щоби здобути свою независимість в отвертім і чеснім союзї з центральними державами. Супроти того, що не можна довіряти, щоби Поляки жили в приязни з Німеччиною, тому східні границі мусять бути установлені згідно з потребами військового їх забезпеченя.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ. А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ҐРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Про тих, котрих обминули.

А. Семінько з села Липове, роменського повіту (Полтавщина) пише до роменської „Нашої Спілки" (ч. 42, з 2. вересня 1917):

На днях я йду селом. На перехрестку мене перепиняє старенька горбата баба і починає питати поради, що їй робити, що і попечительство (кураторія) і військові власти, до яких вона зверталась, відмовляють їй в допомозі. Син її, прапорщик, произведений з рядових за хоробрість, убитий ще минулого року в боях на Карпатських шпилях. Вона сама дуже вбога, не має навіть свого клаптя землі, не то що хати. Поки син був живий, помагав сим-тим і вона якось держала ся на сьвіті, а тепер іди хоч до річки Ромен. Баба знає, що я пишу в ґазетах і просить, аби я написав, що вона стара, знеможена, вбога людина, котра вигодувала одним єдиного сина, що й того єдиного взято від неї, а в дяку за се навіть в копійчаній допомозі відмовляють. Я вгомоняю бабу і розясняю, що власне про неї я не можу писати в ґазеті, поясняю, що колиб я навіть се зробив, то і так не буде з сього ніякої користи. Але баба все настоює зробити се. Врешті приходить ся дати слово, що в сій справі я напишу в ґазеті.

Через два дні після сього іду тою-ж дорогою. На дворі вже смеркаєть ся і легенький морок обкутує біленькі хатки. Субота, і під хатами сидять гуртки селян. З вечерні вже вийшли і денеде по дорозі стоять по два, по три чоловіки, обмірковуючи свої справи. Доходжу до волости і натикаюсь на гурт людий, що голосно говорять між собою. Пізнаю декого і пристаю до них, аби почути, про що розмова. Балакають знов же про те, про що казала мені й баба. Між гуртом селян старий псаломщик розказує, як він за послідні шаги учив свого сина, довів до толку, але тоді забрали його, вбили, і от тепер нема йому помочи ні від кого; комітети відмовили підмоги, бо підмога, мовляв, „семям убитих офіцерів не полагаєть ся". Звертав ся за старого ладу ще як до самого, мовляв, „Бога земли", але получив: „не может бить удовлетворено"; звертав ся до теперішних „Богів", але й тепер те-ж саме. І знов на мене накидають ся, щоб я написав про се.

Я привів сі приклади для більшої картинности. Я міг би їх привести не два, а двіста, але обмежаюсь двома. Скільки в нас отаких, що обездолені тим, їх діти чи батьки загинули на війні, але їх істнованє хоч трохи обезпечено пайком, котрий як — то кажуть — хоч подражнить, але все таки є думка, що їх не забули, не обминули.

А отсі? Отсі, котрих сини до воєнщини бідкувались, добуваючи науку, котрих взяли, нашили блискучий погон (паролю) з одною зьвіздочкою, післали замісць „батькових синків" на передову лінію і вкоротели віку? Сим відмовляють в усьому і всі. Попечетельство каже, що їх сини були офіцирами, набрали гроший, (за три дні офіцированя). Військова та инша висша власть відповідає „не может бить удовлетворено" і от за те, що тратили послідні копійки, обучаючи дітий, що їх сини стали офіцирами і їх в три дні вбито, їм нема тепер і тої допомоги, що получають за простого салдата! Чи справедливо се? Наш уряд заклопотаний важнійшими справами. Нехай так. Але в нас ще є земство. Уряд, то така птиця, що чорт до неї й добачить. Зпід небес тобі глядить, бачить груші та не бачить грушок. Але земство повинноб се бачити і підійти на допомогу.

Справді, семі вбитих салдатів получають підмогу, а семі вбитих офіцирів... дулю. Радам салдатських депутатів треба би спонукнути, кого слідує!

Сим повідомляємо ПП. Читачів, що вже вийшов з друку кишеньковий календарик на рік 1918. Ціна 10 центів.

Адресуйте:

"SVOBODA",
83 GRAND ST. JERSEY CITY, N. J.

В старині уживано ростинний чай.

Сок з лічничих листків, кори, цьвітів, ростин, зіля, корінців і ягід—доданий до кипячої води, витворює природний, певний і здоровий лік для старих і молодих. Прочищуючи Ваші внутренности сим природним способом, недопускаете до творення ся нечистостий, які є причиною многих поважних терпінь.

СЛАВНИЙ РОСТИННИЙ ЧАЙ ОТЦЯ МОЛІНГЕРА якраз віддає сю важну поміч. Помагає в терпінях нирок, утроби, міхура, жолудка і крови. Є ворогом запору і неприятелем упірчивих і нервових болів голови. Усі уживаючі сей чай можуть поручити сей чай проти ревматизму. Можуть його уживати старі і молоді, бо у нім нема алькоголічних складників і дрогів. Пачка на пять місяців коштує $1.00. Пишіть ще нині, залучаючи $1.00 готівкою, марками або моні-ордер. 17,20,23

Вишліть додатково 10 центів на забезпечене посилки. На жадане вишлемо Вам, а Ви заплатите при відбираню на почті (C. O. D.).

MOLLINGER MEDICINE CO.,
32 Mollinger Building
14 East Park Way (N. S.)
PITTSBURGH, PA.

В кождій українській хаті повинна знаходитись часопись „Свобода".

Календар Штіфа Табачнюка

Штіф Табачнюк, „ґаліціян", який довгий час працював на фармах та робив „троблі" „ґаліціянським" фермерам в Канаді, повернув до „Маніпеґу" і видав там свій календар. Календар має 208 сторін друку; богато ілюстрований; богато сьмішного і цікавого матеріялу. Се здасть ся перший календар в цілій Америці, який в дійсности заслугує собі на назву гумористичного календаря. Хто хоче мати веселість у своїй хаті і добре насьміяти ся, той повинен зараз замовити собі сей календар, посилаючи 50 центів на понизшу адресу. 15вс—

Тут можете набути також календар „КАНАДІЙСЬКОГО РУСИНА", великий, гарний, з многими ілюстраціями. Ціна 50 центів.

А в кождій українській хаті повинен находити ся календар УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА. Зміст сього календаря богатий, цікавий і переплітаний гарними образками. Ціна 50 цнт.

В книгарни „Українського Бюра" находять ся всякого рода КНИЖКИ до читання. Не збувайте довгих зимових вечерів на бездільности, а побільшуйте своє знане читанем книжок. Жадайте цінників книжок.

AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE
520 East 6th Street, New York City.

ХТО ХОЧЕ ПРОЧИТАТИ?

Чи хотіли би Ви ліпше жити? Чи хотіли би Ви лекше працювати? Заробляти більше гроший? НЕ ВЖЕЖ ЩО ТАК!

Всі ті Ваші бажаня сповнять ся, як Ви будете знати англійський язик. Подивіть на своїх знакомих, говорячих по англійськи, як їм все є доступне. Вони читають англійські ґазети, ходять до театрів, беруть ся до торговлі і все понимають. Чи Ви не хотілиб стати такими? Коли Ви слабо або і зовсім не знаете англійської мови, то не марнуйте ані хвилі часу, а таки сьогодня напишіть до нас лист і залучіть 10 центів грішми або марками, а ми вишлемо Вам пробну лекцію і покажемо Вам як ми ґарантуємо вивчити Вас в трох місяцях говорити, читати і писати по англійськи за незвичайно малою оплатою. Учащати до сеї школи зайшно. Ми учимо заочно. Лекції висилаємо почтою до всіх країв Америки. Тисячі людий покінчили сю школу і тепер вони дякують нам. Те саме зробіть і Ви. — Адресуйте: 102—

AMERICAN PREPARATORY SCHOOL
525 W. 47th St., New York City.

ПРОФЕСОР ЛІКАР B. F. MULLIN

гідний довіря лікар спеціяліст ДЛЯ УКРАЇНЦІВ.
411 4th AVENUE,
(напроти почти)
PITTSBURGH, PA.

X-Ray (електричне) бадане.

28-літна практика лічення десятки тисячів недужих людий. Без огляду на рід Вашої недуги, прийдіть вилічити ся. Уживаю лише найліпші ліки з Европи і Америки і з других частий сьвіта при лічению моїх пацієнтів. Я лічу у всіх случаях, які найду відповідні до лічення. Прийдіть до мене, а здивуєтесь, як скоро будете вилічені. 143-

НИЗЬКІ ЦІНИ.
БЕЗПЛАТНЕ БАДАНЄ.

ГОДИНИ ОФІСОВІ: від 9. рано до 7. веч. В неділі від 10. до 2. попол.

Де правда?

(„Вільна Україна", ч. III, з 9. вересня 1917).

Як кубло гадюк, заворушились вороги української автономії. Ріжні галапаси, що досить густо повпинались у тіло трудящого люду України та ссуть його кров, носом почули, що проти них уже вживають ся заходи, що приятелі народу несуть йому дезінфекцію проти тих галапасів, дають народови ліки проти тої їди, якою труїли його душу цілі віки; несуть йому сьвітло науки на його рідній мові, щоб та наука міцно сиділа в головах, а не вилітала з них, мов бране пірє з решета. Знають вони добре, що автономне правительство України перш за все подбає про найширшу осьвіту народну, знають, що осьвічений нарід не дасть себе дурити та визискувати всякому, хто охочий до сього. І от починають отсі кубла всякої нечисти ворушитись, почули своїми гидкими носами небезпеку для себе. Вони підняли ґвалт та шукають ратунку для себе. Люди прямої вдачі — ті захищають себе прямо, стаючи грудьми проти того, кого визнають ворогом, а люди хитрі та подлі за найкрасший засіб боротьби визнають брехню, щоб сею брехнею згуртувати коло себе легковірних та нерозважливих, які не можуть розібрати доладу: де брехня, а де правда.

Перш за все ті вороги наші, котрим автономія України через якінебудь причини некорисна, кажуть, що через автономію України Росія розриваеть ся на шматки. Скажемо на се: Росія і ранійше і тепер — вся з окремих шматків, тільки зединена не каруком віри в правительство російське, а звязана линвами примусу. Але линва линвою — поти міцно держить, поки не згниє. А при автономії Україна з Росією буде звязана ще міцнійще, бо сей звязок буде вільним, бо Україна буде тоді сестрою Росії, а не її наймичкою.

Хто-ж стоїть на чолі автономного руху у нас на Україні? — Центральна Рада — сей сторож наших українських прав, се більмо на оці ворогів України, ворогів її робучого люду. Тільки й дбають вони тепер про те, щоб якнебудь ославити, оганьбити Раду.

Перш за все вороги наші кажуть, що Центральна Рада — то купка людий, що самі себе вибрали в Раду. Та всім відомо, що її вибрано селянськими, робітничими та військовими зїздами, і що в склад її входить кількасот членів. Добра купка! Скільки було тих зїздів у Києві! І кождий зїзд зіставляв після себе в Раді своїх вибраних представників з найдальших глухих країв України, тай зпід Кавказу, від війска Кубанського вони приїздили до Києва на нараду. 2.500 представників від 2 міліонів иншого українського війска, переважно з фронту, зїздились до Києва та похвалили Раду і її діяльність. Але хиба безсоромній брехні се що заваджае? Вона собі своєї: „Самозванное и самочинное сборище", „кучка (купка) людей, которые сами себя избрали". Як би се було справді так, то російські міністри не приїздилиб до неї на нараду.

Брешуть і на наше війско, що своїм дужим голосом підтримує наші вимоги та наші права. Знають наші вороги, що війско, сила — то найпевнійший засіб оборонити і обстояти наші права. Щоб ославити наше війско та пошкодити йому перед висшою військовою владою, наших вояків прозивають дезертирами. Правда, і серед салдатів Українців є дезертири, але се ті, що розмішані серед російського війска; а ті Українці салдати, що в наших таки чисто українських полках, сі з фронту не тікають, по домах не розбігають ся. Про них висші військові начальники, що бачили їх у боях, а не ті, що сидять у Києві та україножерську політику роблять, — таки справжні бойові ґенерали кажуть, що Українці — то найкрасше війско, „доблестно сражаються".

А в останні часи засіла в зубах наших чорносотенців тай соціялістів російських і перевертнів таки з наших землячків, так — кажу — засіла в зубах кісткою наша українська школа. І на неї вони нападають і вона стоїть їм на дорозі... Одним словом: на все брешуть, все прозивають або непотрібним, або шкідливим...

Найбільше стараеть ся у сім напрямку здавна брехлива та шкідлива для народу ґазета „Кієвлянин". Немало підбріхувала й „Кіевская Мысль". І проти такої брехні дуже тяжко боротись, а саме через те, що російські газети майже всі ворожо ставлять ся до українства. Через що саме? А через те, що петроградські московські тай київські російські ґазети у великім числі розходились тай тепер розходять ся по Україні; колиж у нас на Україні буде своя українська школа й наука, тоді замісць російських будуть виписувати свої українські ґазети, а се дуже прикро відібєть ся на кишенях видавців російських ґазет. Уже й тепер богато людий виписують українські ґазети — „Нову Раду", „Народню Волю" „Робітничу Ґазету", а як би сих ґазет не було, то виписувалиб „Кієвскую Мысль" або „Кієвлянин", ако яку иншу. Та сього мало. Як всякому відомо, у нас на Україні українська мова була ознакою „мужика". Але ми тепер дбаємо про те, щоби у нас на Україні не було служачої мови, дбаємо, щоб ся мова стала такою поважною, достойною мовою, як напр. анґлійська, французька, німецька, російська і инші мови, і всі заходи вживаємо до того, щоб на нашій мові як найбільше було написано усяких наукових книжок та щоб було заведено науку по українськи не тільки в початкових, але і в середних та висших школах.

Тоді і вчений і невчений будуть говорити на одній мові, тоді не буде мужичої мови, бо й учені люди будуть балакати скрізь: і в школі і в больниці і в суді і в церкві — по українськи. А хто по українськи учитись не схоче, того просити не будемо; сам потім на себе нехай нарікає, бо ми певні в тім, що коли доведеть ся вибирати або комісаря, або судію, або й сьвященика, чи кого иншого, то людність скорше вибере такого, що вчений по українськи, а не такого, що українську мову забув, або й не знав її. Бо хто подбав про те, щоби вивчити українську мову, той тимсамим показав, що він нарід поважає, шанує найвисші сьвятощі народні — його рідну мову. Невжеж будемо терпіти, щоб усякий зайда, пройдисьвіт, або і наш брат перевертень сьмів у нашій хаті та нас ще й лаяти? „Вот не видал! Стану я еще ломать свой язик да учиться какой-то дурацкой мовѣ?!" Чи чуєте ви се? Чи вам се байдуже? Лихі люди, насильники, відібрали у нас право вчитись на своїй мові, знищили нашу науку, глузують тепер з нас, а ми будемо за се ще й дякувати?! Знаю, що є така темнота і серед самих селян, що трохи вкусили російської грамоти, та вважають себе великорозумними, що вони вважають за непотрібне і, навіть шкідливе учити дітий своїх по українськи, боять ся, що з українською наукою далеко їх діти не піймуть. Але на се я скажу, що окрім сільських наших шкіл українськими будуть і висші школи, і що російської мови все таки в школах, хоч українських, учитись діти будуть. Знайдеть ся час і для сього.

Нічого нам боятн ся, що діти наші не вийдуть „панами", людьми вченими: вчений і по українськи не буде від того меньше вченим, ніж той, хто вивчив ся по російськи, тільки, кажу, наука буде міцнійше сидіти в його голові. Треба лиш одно добре памятати, що поки у нас не буде своєї науки, на своїй мові, доти всі ми — „мужики" й „пани" — будемо справжніми мужиками серед инших народів. А тим, що зневажають все рідне своє, збивають простий незрячий люд з пантелику, зневажають сьвяту діяльність борців за волю-долю України, хто-б вони не були, — тим я-б радив не паскудити рідного краю та йти до своїх приятелів, але на дорогу нагадаю їм незабутні слова Т. Шевченка:

„Нема на сьвіті України,
Немає другого Дніпра:
А ви прете ся на чужину...
Ох, як би то сталось,
Щоб ви не вертались...
. . . .
І люди-б не знали, що ви за
[орли
І не. покивалиб на вас голо-
[вою"...

Знайте-ж, що український нарід ніколи не буде вільним без своєї рідної школи, знайте, що й ми самі ніколи не доростемо до справжних людий, поки мови батьків та материй наших увесь сьвіт не визнае рівною з своїми мовами. А се буде тоді, коли у нас процвите наука на нашій рідній мові. Найбільше недостойна людина та, котра сього не обстоює, а все низко кланяєть ся та підроблюєть ся під тих, котрих уважае висшими від себе; і нарід той, що зрікаєть ся свого рідного слова — нікчемний, доброго слова не вартий нарід. Знайте, що баламутять вас або прислужники старого ладу, або ті, для котрих де добре, там і батьківщина, або просто: ледарі з Росіян та наших перевертнів, які не хотять навчити ся самі нашої української мови. Стережіть ся сих приятелів, бо до добра вони вас не доведуть!...

Дбають вони про себе та про свій спокій, а не про вас! Бо як будемо отих наших приятелів слухати, то дожиємо до того сорому, про який нам каже Шевченко, що гірко буде жалувати ся на нас мати Україна:

„Сини мої на чужині
На чужій роботі;
Дніпро, брат мій, висихає
Мене покидає,
А могили мої милі
Москаль розриває.
Нехай риє, розкопує,
Не своє шукає...
А тимчасом перевертні
Нехай підростають
Та поможуть Москалеви
Господарювати
Та з матери полатану
Сорочку здіймати!
Помагайте, недолюдки,
Матір катувати!"

М. Крамаренко.

Ів. Тихий.

Молитва.

Невже нам вік в неволі жити,
В неволі прийдеть ся й вми-
[рать —
Не тільки нам, а й нашим дітям
Житє в неволі коротать?!...
І прийдуть внуки і правнуки —
І будуть вік носить кайдани...
Невжеж так, Боже наш, на ві-
[ки?
Невже не прийде час жаданий,
Коли на сьвіті запанує
Сьвятая правда та любов,
Коли наш плач Ти сам почуєш
Й невинна не текти-ме кров?...
Тебе благаю, Милосердний,
Свою Ти ласку прояви,
І рідний край і мій нарід
На боротьбу благослови, —
Не за неправду, а за право,
За те, що всім належить слу-
[шно,
Натхни його своїм Ти духом,
Щоб встав він однодушно,
Щоб вороги тяжкі пізнали,
Що ми усі до бою стали,
Що трудно буде нас зломить...
Вперед, вперед же, Україно,
Господь тебе благословить!

Читайте українські книжки і ґазети ю часте читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінники книжок до друкарні „Свободи".

РЕЛІҐІЙНІ ОБРАЗИ

першорядної артистичної роботи, портрети великих українських мужів, копії знаменитих сьвітських картин, ілюстрації до книжок і журналів і ріжні символічні рисунки виконує український артист-маляр ВОЛОДИМИР А. СИРОТЕНКО за можливо дешеві ціни.

Адреса: 8с—

V. SIROTENKO,
760 E. 182 St., Bronx,
New York City.

НОВІСТЫ НОВІСТЫ

Ділимо ся з поважаними читачами новиною, що появили ся дуже гарні картки почтові з кольоровими образками з житя Іисуса Христа. Сі картки можете уживати в переписці зі своїми знакомими, можете їх оправити в рамці і украсити кімнату, можете їх вложити до альбума або до молитвенника. Під кождим образком є українська напись, яка пояснює зміст образка. Ціла серія складає ся з 10 карток зі слідуючим змістом:

1. Ісус Христос благословить діти.
2. Ісус при керниці Якова.
3. Ісус і богатий молодець.
4. Ісус і діти.
5. Притча о сівачи.
6. Добрий пастир.
7. Молене о чаші.
8. Ісус падає під хрестом.
9. Ісус Христос на хресті.
10. Найсолодше Серце Христове.

СИХ 10 АРТИСТИЧНО ЗМАЛЬОВАНИХ КАРТОК КОШТУЄ 50 ЦЕНТІВ.

Хто пришле відразу одного доляра, то дамо йому дві серії (20 карток) і одну картку в дарунку з желаним іменем, вишиту шовком. Пишіть сейчас на адресу:

UKRAINIAN BOOK STORE,
439 N. 6th Ave., Scranton, Pa.

Єслибисьте не були вдоволені із сих чудових образків, пришліть нам їх назад, а ми звернемо Вам гроші. 8с23

Севера фамілійні ліки

здобули собі популярність як домові лічничі средства, в послідних трийцять і сім літах. Вони є випробувані бігом часу, длятого є гідні подиву.

Severa's Balsam for Lungs (Севери бальзам на легки) є поручуваний на кашель, перестуду, хрипку, кашель в запаленю олуцним, круп спазматичний і кашель повстаючий з інфлюенції. Ціна 25 і 50 цнт.

Severa's Regulat r (Севери Реґулятор) є поручуваний як средство загально зміцняюче в долегливостях женщин. Воно приносить скору полекшу. Ціна $1.25.

Severa's Kidney and Liver Remedy (Севери лік на нирки і печінку) є добрий на запалене нирок або міхура, на пухлину ніг і біль в крижах. Ціна 75 цнт. і $1.25.

Severa's Skin Ointment (Севери масць на шкірні недуги) є гідна поручення на сверблячку або паршi, екзему, лишаї, зараженє ся троючим блющом, на кропивку і віднарення. Ціна 50 центів.

Severa's Balsam of Life (Севери Бальзам житя) є уживаний яко загально зміцняюче средство лічниче на отяжілість печінки, нестравність, часте затверджене і диспепсію. Ціна 85 цнт.

Severa's Nervoton (Севери Нервотон) є дуже добрим средством на душевне пригноблене в ослабленю нервів, безсонність, гістерію і нервовість. Ціна $1.25.

Severa's Gothard Oil (Севери Олій Ґодгардовий) є поручуваний яко лінімент на ревматизм, невральґію, звихнена, обтовчена, опухнене гручолів, штивність суставів і мяснів, на корчі і болї. Ціна 30 і 60 центів.

Severa's Medicated Skin Soap (Севери шкірне лічниче мило) мита ним шкіра держить ся чисто і здорово, так само чашка і волося. Поручуване є як мило тоалєтове, до купели і голеня. Ціна 25 центів.

Пишіть по докладний спис Севери ліків фамілійних. Се нічого Вас не коштує. Севери ліки можна набути в кождій аптиці, або замовити впрост з фабрики. Просить ся однак запитатись о них найперше в аптиці. 21,2,3

W. F. Severa Co.,
Cedar Rapids, Iowa.

Коли чоловік є хорий

то першою річию, яку він хоче знати є де знайти доброго лікаря".

Коли звернете свої кроки впрост до заведеня Др. Кафмана, 607 Маркет Стріт, Філядельфія, то знайдете практичних спеціялістів за якими шукалисьте без страти часу і гроша на инших лікарів.

Коли його віднідасте то зауважите, що лікар є дуже обережний в видаваню діяґнози вашої слабости; то є, що він шукає докладно нащо Ви хорі. Його заведене є заосмотрене в модні і докладні апарати, так що коли потреба аналізи крови, хемічної аналізи мочи, огляненя лучами Х-рей, або що иншого, то він має під рукою для Вас. При помочи тих розслідів докладного розсліджения недуги мущин, неможливим є помилка.

Лікар скаже Вам яка є умірковапа ціна за лічене. Жаден чоловік не може відійти задля браку гроша. Кождий робітник може числити на поміч лікаря, наколи може сплачувати йому належитість тижнево або місячно, як може, а його оплата задля його великої практики є так низька, що жаден хорий не повинен обавляти ся йти до него. 21-33

Його інституція має кождий найновійший апарат до огляданя хорих: Статік, Ґалванік, Фарадік і Гай Фріквенсі Електрісіти; Озоне Інгалаторіюм, Електрік Осцилляторс, і инші модерні апарати.

ВІН ЛІЧИТЬ ВСІ НЕРВОВІ, ХРОНІЧНІ І ЗАДАВНЕНІ НЕДУГИ, ЯК: СЕРЦЯ, ЖОЛУДКА, УТРОБИ, НИРОК, ПОЗНАКИ МОЧОВІ.

Прийдіть до него і станьте здоровим.

Оглядини і порада даром.

ОПЛАТА НИЗЬКА І МЕДИЦИНИ ДАЄСЬ.

DR. CAUFFMAN, 607 MARKET STREET, Philadelphia, Pa.

ГОДИНИ: від 10-ої рано до 8-ої вечер; в неділі від 10-ої рано до 1-ої попол.

Родимці! Купуйте календар Українського Народного Союза, який коштує разом з пересилкою тільки 50 центів.

Dr. SAMUEL COHEN, ДЕНТИСТ-ОПЕРАТОР.
Телефон Orchard 1360.
104 SECOND AVE., cor. 6th St., NEW YORK CITY.

Вириває зуби при застосуваню електрики, ґазу або згущеного воздуха. Нема болю. Вся робота ґварантована. Всі містки до зубів з 22 К. золота. Для бідних приймаю тижневі сплати по $2.00 і $3.00. Дітям вириваю зуби даром. Витніть се оголошене і принесіть з собою а ми оглянемо і вичистимо Ваші зуби безплатно. 13-51

ЧИ ВИ Є ХОРІ?

Єсли ви терпите на нову або застарілу хоробу і не дістали жадної помочи у спеціялістів,

Прийдіть до мене — а я доведу до результату

скоро, тревало і за малу нагороду, без ніякої перерви у Вашім занятю. Мої офіси находились через довгі роки в тім самім будинку, і мене знають як осторожного, ревного і успішного спеціяліста. Одна візита в моїм офісі і точна екзамінація упевнить Вас, що Ви вступили на дорогу яка веде до здоровля.

Коли Ви терпите

хронічні болї голови, заворот голови, привиди, маячить ся Вам в очах, слаба память, слабі і непевні нерви, безсонність, болї в карку і хребті, ревматизм в суставах, слабість горла, шкірні клопоти, недомаганя жолудка і кишок, невральґічні болї, виступи на язику і завір. Прийдіть до мене. Найновійші і признані наукові методи лічення при застосуваню ЕЛЕКТРИКИ І ВДИХУВАНЯ запевнять Вам по всі часи можливі успіхи.

ПОРАДА ЗОВСІМ ДАРОМ. ПРИЙДІТЬ НИНІ.—НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ.

Dr. HANNON, СПЕЦІЯЛІСТ
146 East 14th Street,
Напроти Tammany Hall
NEW YORK CITY

Години офісові: Денно від 9. рано до 4. попол.—Вечер: від 6. до 8. В неділі і признані сьвята: від 10. до 2. в полудне.

ОСІБНИЙ ПОЧЕКАЛЬНИЙ ПОКІЙ.

ВАШ ҐРОСЕРНИК ДОСТАВИТЬ ВАМ

Bevo

REG. U.S. PAT. OFF.

A BEVERAGE

Ви певно нераз розкошувались сим напитком в ресставраціях і других місцях—а тепер бажали би, щоби і Ваша родина та Ваші гості дізнали тої розкоші. Одинокою приємностию при гощеню напитком BEVO, є чути від гостий, що воно є добре, а опісля прислухуватись їх аргументам про сей напиток. Коли вони не бачили фляшки—то всі скажуть, що се щось иншого, а коли бачили фляшку заведуть відмінні осуди о його доброті.

BEVO є поживне, а чисте тому, що пастеризоване і стерілізоване, неопяняюче, покріпляюче і охолоджуюче. ПАМЯТАЙТЕ, що BEVO належить подавати зимне.

BEVO—легкий напій на круглий рік.

Набувайте BEVO в гостинницях, ресставраціях, гросерних, департментових склепах і аптиках, на пікніках, спортових парках, кіосках, їдальнях зелізниць, кораблях, і у всіх других місцях, де продають охолоджуючі напої. Стережіть ся підробів, і жадайте, щоби отвирано фляшку при Вас.

BEVO продаєсь лише у фляшках, а наливає його виключно варця

ANHEUSER-BUSCH
ST. LOUIS.

„МІСІОНАР“

се одинокий (вдай) на цілу собаку Україну — український католицький місячник.

МІСІОНАР — се орган таких релігійних католицьких братств як „Апостольство Молитви“ і „Бр-во Найсьвятійших Тайн“.

МІСІОНАР — учить віри, защіплює здорову, католицьку мораль серед нашого народу.

МІСІОНАР — також опікує ся ТРИЙЦЯТЬ ТРОМА ХЛОПЦЯМИ-СИРОТАМИ, будучими місіонарями.

МІСІОНАР — коштує лише 50 центів на рік — і то за 36 сторінок що місяця, або за 432 сторінки за рік.

ЧИ ВИ ВЖЕ КОЛИ ЧИТАЛИ „МІСІОНАРЯ“? ЧИ ЗНАЄТЕ, ЩО ТАКЕ ПИСЬМО ВИХОДИТЬ В ФІЛЯДЕЛЬФІЇ?

Пришліть 6 цнт. марками, то дістанете одно число, а потім схочете то пришлете решту, а ні то ми не будемо гнівати ся. АБО ПРИШЛІТЬ 50 ЦНТ. МАРКАМИ АБО МОНЕЙ ОРДЕРОМ НА ЦІЛИЙ РІК — ТО ЩО МІСЯЦЯ ДІСТАНЕТЕ КНИЖОЧКУ З КРАСНИМ НАБОЖНИМ ЧИТАНЄМ. Запишіть „Місіонаря“ собі і свому приятелеви. 23ч—

Пишіть до:

“MISSIONARY”
818 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

ПОЗІР

ВИНАХІДНИКИ

Читаємо, що 3 нагороди для трафних винахідників є визначені через воюючі аліянтські краї, а се:

1) $500.000 за ПРИЛАД-ПРОТИ ТОРПЕД,
2) $10.000 за штучну РУКУ МЕХАНІЧНУ,
3) $10.000 (2000 фунтів) за ШТУЧНУ РУКУ.

Наша кольорована ліста ВИНАХОДІВ ВОЄННИХ, заключаюча 38 пошукуваних винаходів, зістане вислана ДАРОМ кождому читачеви сеї часописи. Пишіть сейчас, поки запас вистарчить, до найбільшої української фірми патентової:

EDISON PATENT CO.
INC. (SW.) 256 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

ВБИВАЙТЕ ВАШ

РЕВМАТИЗМ

І ПРОМОСТІТЬ ДОРОГУ ДО ЗДОРОВЛЯ.

Чи сей ревматизм робить ваше житє незносимим? Не терпіть тортур болів дальше — дістаньте фляшку „ОПА“, яке є цілому сьвіту знане і випробоване средство. Воно помогло тисячам терплячих до віднисканя здоровля і є гарантоване до убитя болів.

OPA — ЧУДОВЕ ЕВРОПЕЙСЬКЕ СРЕДСТВО

Є приватна формула Др. Аккербом, визначного данського лікаря, котрий з успіхом уживав його в Европі через довгі роки; але се є перший раз, що рекомендує ся його читачам сеї часописи.

Кождий терплячий повинен спробувати се чудове европейське средство. Пощо терпіти з дня на день коли позитивна поміч є оферована вам?

Коли ви пробували инші средства і без успіху — не знеохочуйте ся. Залучіть $1.00 грішми, або „моней-ордер“, ще нині по повної міри фляшку „ОПА“, на спробу, а се не тілько убє ваш ревматизм, але дасть вам нову запоруку на житє. 14св24

Max Duwe & Co., Inc. 2524 Webster Ave., Suite 100, New York.

BRANCH OFFICES:
Max Duwe & Co., Inc., 12 Bartlett Street, Grand Rapids, Mich.
Max Duwe & Co., Inc., 606 Postal & Telegraph Building, Chicago, Ill.

ДОПИСИ.

З CHICAGO, ILL.

Згадка.

Роки 1902—1912 се були роки січово-сокільського руху. Се був рух неабиякий. Січово-сокільський рух обняв був майже цілу нашу галицьку Україну. Січово-сокільський прапор зеднав був усі стани. Інтелігенція, міщани, селяни, а навіть наше духовенство не відверталось, а всіми силами помагало в організації Січий і Соколів.

З приходом Січий і Соколів приходило відроджене нашого народу. Молодіж замісць пиятики, бійки і процесів займала ся читанєм, аматорськими представленями, а вразї пожару спішила на побіч ближньому. Ах, як любо було дивитись на тих зухів, котрі не жалували труду, а нераз з нараженем свого житя несли поміч вразї пожару.

Тай старші наче відродили ся. Коршми були пусті, при виборах хрунів не було, а на польську ковбасу та на дриглї ніхто не лакомив ся. Одні зі сьвідомости, инші з боязни, ще инші зі встиду — ніхто не ткнув ся панських ласощів.

Вороги пінили ся зі злости, коли їх кандидати перепали при виборах, і приписували вину організації Січий і Соколів. Уряд дивив ся через пальці на січово-сокільський рух, але по виборах до парляменту таки взяв ся до сього руху на добре і почали ся масові арештованя провідників січового руху. Ц. к. власти завзяли ся викорінити „гайдамацке племя“...

Та не помогли арештованя, не здали ся нінащо затії наших „браці“!

Як сказано, се був рух, се була сила, се був той народний мур, о який розбивали ся всі „культурні“ заходи наших „браці“.

Село У—ко, віддалене від міста С—я три чверти милї, було одно з найсьвідомійших сіл в повіті. Дня 24. липня 1907 року дістало ц. к. староство в С—ю повідомлене про посьвячене сокільського прапора в У—ку. Ц. к. уряд давно вже мав око на се село, та чекав нагоди, щоби знайти причину пімститись. Нагода найшла ся в день посьвяченя прапора. Я, будучи при тайній поліційній службі, дістав приказ явити ся в селї У—ку в день посьвяченя прапора. (Власти, бачите, не знали, що я був Українець, бо я приїхав з Ланцута до служби в С—ю).

Означеного дня о 7-мій годині рано я вже був під селом і приглядав ся триюмфальній брамі, на котрій висіла велика синьо-жовта хоругва. Відозвала ся сокільська сурма і я із защемілим серцем удав ся під церкву, де товпи народу в сьвяточних одягах моби на когось чекали і нетерпеливо споглядали в одну сторону.

Нараз на закруті появила ся карита, яка за хвилю опинила ся під церквою. Гримнули моздїри і могуче „слава“ зі соток грудий. Гість вийшов з карити і поволи, поважним кроком, ступав до брами, де чекав на нього начальник громади з хлїбом і солию. І знов заграла сурма сокільський гейнал; знов гримнули моздїри і заглушили промову начальника громади.

Церква не помістила всїх; гостї, околичні Січи і Соколи заповнили Божий дім по береги. Множество сьвящеників, вишколений хор, сотки Січовиків в червоних лентах з прапорами, сиві одяги сокільські і місцевий прапор по середині церкви — все те викликало в менї силу і любов до свого народу, і я гидив ся, що я не є межи ними як свій, але як донощик... Я лютив ся на себе тай на свою собачу службу і мимоволї потекли сльози, а на серці стало лекше.

Кінчила ся відправа і сьвященики доконали чин посьвяченя прапора. Місцевий парох, о. Г—ич, звісний патріот, мав палку промову, відтак гість, знаний патріот в Стрийщині, др. Евген Олесницький, хрестний батько прапора, відобрав прапор від місцевого сьвященика і виніс його з церкви на майдан, де в рядах стояли місцеві й околичні Січи і Соколи. Тримаючи новоосьвячений парпор високо, він промовив до свого улюбленого народу. Його мова була горяча, пориваюча. Його слова: „Всї враз, все вперед, грудь при груди, а гаразд в нас буде“ і доси гомонять менї в ушах.

Віддаючи прапор у руки хорунжому, він промовив: „Ти, пане хорунжий, бери сей прапор. Він сьвятий, він чистий; на нїм ще не тяжить анї капля ворожої крови, але час прийдить, що пролиєте кров свою за сей прапор“...

Наступила дефіляда, заграла орхестра, з соток грудий залунав марш „Гей там на горі Січ іде“, відізвала ся сокільська сурма і похід рушив улицями села до читальняної салї при улици Маркіяна Шашкевича, на приняте гостий.

Всї радувались і я радував ся з ними. Менї було так весело на душі, що я полюбив се село, запізнав ся з місцевими Соколами і нераз пробував в тім селї.

Менї змерзила ся ц. к. служба, а не маючи чого тримати ся, я помандрував далеко за море — шукати лїпшого хлїба...

Літа минали і я не мав нагоди знайти таких щирих людий, як в селї У—ку. Аж одного разу на представленю в Шікаго несподївано стрінув я давного приятеля, Н. Н., з села У—ко. По сердечнім привитаню ми розмовляли про ті гарні часи в рідним краю. З розмови я довідав ся, що мій приятель Н. Н. не належить до жадної організації. Коли я звернув йому увагу, що такі щирі народні робітники повинні працювати на чужині, то я вчув відповідь: „Тут не то що в нас, в рідним краю; тут нема карности; тут богато всї радять, а мало роблять; кождий розказує, а нїхто не слухає. Ми тут маємо богато Союзів з кількадесять членами, замісць одного сильного союза, а в додатку ще „одирація“. І їх цїлию є не згуртувати нарід до купи, але розділити на як найменьші гуртки. З того повстає сварка патріотів, а відтак цїлого народу“.

І заплакав мій приятель!

Представлене скінчило ся. Ми з собою попращались як старі приятелі, приобіцяли собі вернути ся до рідного краю по війні тай назад вступити під січовий прапор.

Петро Каваців.

ЗАЯВА.

В 12-тім числї „Свободи“ з дня 29. січня б. р. була оголошена програма концерту заходом пані Гриневецької. В тій програмі я був поставлений в 8-мій точці („Промова по англійськи п. І. Мотлюк“).

Коли я довідав ся, що пані Гриневецька жадного концерту не устроює, а програму вислав якийсь дурень на збитки, я собі не робив з того нїщо, бо я до хору пані Гриневецької не належу і не мав та не маю нічого проти її хору. Позаяк же під заявою п. Григорія Кривовяза в ч. 15 „Свободи“ (з 5. лютого б. р.) адміністрація „Свободи“ подала пояснене: „Дотичну програму з просьбою о поміщене прислав нам дня 25. січня б. р. п. Іван Мотлюк“ — то се змушує мене оборонити свою честь, бо якийсь скритий дурачок уживає моє імя в своїм підлім інтересї.

Отсим заявляю публично, що я в таку підлість не бавлюсь і жадної програми сего рода до редакції „Свободи“ не писав і не посилав.

Іван Мотлюк,
2150 Emerson Ave., Chicago, Ill.

КОЖДИЙ ЙОГО ПРИЗНАЄ.

Ріжні агенти з напитками узнають і хвалять своє гірке вино, але люди є вже пересьвідчені, що се правдиве гірке вино, котре виробляє

MICHAEL BOSAK COMPANY, SCRANTON, PA.

є найлїпше і тому кождий його узнає за успішний лік проти жолудкових недуг. Продає ся у фляшках по $1.00. Лїчниче Гірке вино, куплене у згаданої фірми, додає апетиту до їдженя, перемагає загу, болї в животї і другі признаки лихого жолудка. На кождій фляшці є подане поучене, як його уживати при їдженю, аби осягнути як найлучший успіх. Купуйте завсїди лише Босакове Лічниче Гірке Вино.

Сими днями вийшла з друку книжочка про Митрополита АНДРІЯ ШЕПТИЦЬКОГО

Ціна 25 центів.

Сю книжку можна купити у:
“SVOBODA”
83 Grand St., Jersey City, N. J

ДІТРОЙТ, МІШ.

ДІТРОЙТСЬКИЙ „БОЯН“
при церкві св. Івана Хрестителя
— відограє —
в неділю, дня 3. марта б. р.
в парохіяльній гали,
82 Сікат Стр., Дітройт, Міш.

о. Стефана Макара

„АМЕРИКАНСЬКИЙ ШЛЯХТИЧ“

образ з житя руських робітників в трох актах.

ОСОБИ:

Іван Розвага..........п. Стефан Хамула
Євка, його жінка......п-ні Марія Козак
Маруся, їх донька..................п-на Марія Енджейовська
Михайло Чорний (Словак)..................п. Іван Павловський
Анна, його жінка....п-ні Анна Попович
Джордж Шибайголова, п. Петро Костирка
Гриць, молодий майнер...п. Гр. Руський
Василь, молодий майнер...п. П. Фортуна
Данько, молодий майнер...п. Ів. Коваль
Петро, молодий майнер..п. Анд. Сеньчак
Зузї.........п-ні Катерина Шипалович
Детектив..........п. Онуфрій Шеремета

Річ дїєть ся в малій осаді копальні угля в Пенсильванії.

Режісер: п. Лев Кухтин.
ВСТУП 50 і 35 ЦЕНТІВ.
Початок точно о годині 6.30 вечер.

Родимці! Просимо прибудьте на се представлене, яке пораз перший відіграєсь в Дітройт. Аматори, які передше дали себе пізнати ручать, що і сим разом не посоромлять ся. Ще раз запрошуємо всїх з Дітройт і Гамтрамк!

23-24 КОМІТЕТ.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінники книжок до друкарні „Свободи“.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

ГР.-КАТ. ДІВЧИНА, родом з міста Лежайська; має перебувати в Бруклинї або в Нюарку, нехай зголоситься на адресу:
STEPHAN OPALINSKY,
1506 S. 10th St., St. Louis, Mo.

ДОБРА НАГОДА! З причини відїзду, продає ся дуже поплатний, 13 років істнуючий ресторант. Ціна приступна. Щасливий, хто його купить. Голоситись до: 22-23
BAZIL KRAWCHUK, Restaurant,
84 E. 3rd St., New York, N. Y.

Пошукую своєї сестри **КАТЕРИНИ ТИМЧУК**, вийшла замуж за Петра Ляха. Має перебувати в Пітсбург, Па. Хто би о ній знав або вона сама, прошу ласкаво зголоситись на адресу: 22-24
ANNA TYMCHUK,
161 Sterling St., Bridgeport, Conn.

Пошукую свояків, знакомих і товаришів з війска, котрі служили зі мною в роках 1908, 1909 і 1910 при 10-тім полку піхоти в 3-тій компанії в Белїнї, в Боснї. Я походжу з села Воля Корінецька, пов. Добромиль. Хто собі мене пригадає, зволить ласкаво зголоситись на адресу: 21-3
GEORGE SZACKI,
1601 Sault St., Sault Ste Marie, Mich.

Пошукую своїх братів в дуже важній справі: **ІГНАТА і ІЛЬКА НАНОВСЬКИХ** з села Біньових, пов. Турка. Мають перебувати в Ню Йорку. Прошу зголоситись на адресу: 21-23
W. NANOWSKY,
1989 Tarnow, Detroit, Mich.

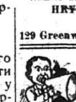
ПОДАЮ ДО ВІДОМА всім інтересованим, що моя адреса є слїдуюча: 20-24
MICHAEL PERCZYSZYN,
Sgt. Troop "I", 6th Cavalry,
Ft. Sam Houston, San Antonio, Texas.

ЗЕМЛЯ ДЛЯ НАРОДА.

ПОШУКУЄМ ЗДІБНИХ РІЛЬНИКІВ АБИ ОСІЛИ НА ДОБРІЙ УРОЖАЙНІЙ ЗЕМЛИ В ВЕЛИКІЙ КОЛЬОНІЇ ПОЛУДНЕВОЇ ЧАСТИ СТАНУ АЛЯБАМА.

Найздоровійший клімат, чаруюча околиця. Мягка, здорова вода. Лагідне літо, тепла приємна зима. Сьвіжі ярини цілий рік. Два до три рази в році жнива. Кукуруза солодка, жовта і біла, картофлї звичайні і солодкі, помідори, паприка, цебуля, огірки, строберри. Все те доходить два до три рази в році. Овочі всякого рода, виноград угорський. Від 75 до 250 долярів річного зиску з акра, крім зиску з худоби. Малий вклад грошевий. За готівку або на сплати. Вільна їзда для купуючого.

Пишіть по інформації до: 23с50
HRYHORIJ KURDYDYK,
Farm Agency,
129 Greenwich St., New York, N. Y.

ДАРОМ вишлемо 2 ІЛЮСТРОВАНІ КАТАЛЬОҐИ ріжних річий: як: годинників, даньцушків, перстенів, музичних інструментів, рекордів, бритов, светрів, шапок, капелюхів і много других всяких річий. Також посідаємо великий склад всяких книжок, як: біблії, байки, казки, коляди і календарі воєнні. Пишіть сейчас на адресу: —40
AMERICAN SALES CO.,
1926 W. Huron St., Dept. H.,
CHICAGO, ILL.

НОВІ ОБРАЗЦІ

правдиві фотографічні репродукції з житя ГАРНИХ ЖЕНЩИН в чарівних позах, кольоровані відповідно до природи. Висилаєсь в звичайних, замкнених пакунках за ціну 50 ц. марками, грішми або моні-ордером.
OWENS PUB. CO.,
2114—65th St., Brooklyn, N. Y.

ЧИ ВИ ЛЮБИТИ ЖАРТОБЛИВІ ПОВІСТКИ?

Користайте з нашої оферти. В сім місяци лише вишлемо Вам оплачено 5 найновійших, жартобливих і цікавих повістон враз з катальоґом за одержанем 10 цнт. на оплату пересилки.—В марті сі повісти будемо продавати по звичайних цінах 10 цнт. Висилайте замовленя ще нині, залучаючи марки або десятаки, до: 16-27
INTERNATIONAL PUBLISHING CO., BOX 1018, PITTSBURGH, PA.

DR. BROWN дентист, 45 East 7th Street, недалеко церкви, NEW YORK, N. Y.

Всїлякі роботи лікарсько-дентистичні по умірованих цінах. При витяганю зубів уживаю спеціальний спосіб для знечулени, так що пацієнт зовсїм не відчуває болю. Офіс заосмотрений у всї найновійші інструменти і є вірцево чистий. Ціни легкі.

Недужі мущини і женщини ПРИХОДІТЬ ДО МЕНЕ!

З ЯКОЮБУДЬ ХРОНІЧНОЮ, НЕРВОВОЮ І ДОЛЕГЛИВОЮ СЛАБОСТЮ, ЯКІ ВИМАГАЮТЬ ОПІКИ ЛІКАРА СПЕЦІЯЛІСТА.
ШУКАЙТЕ ПОМОЧИ ТАМ, ДЕ ЇЇ МОЖНА НАЙТИ.
І вертайте правою дорогою до доброго здоровля.

PROFESSOR **Dr. ALDEN**
717 LIBERTY AVE., PITTSBURGH, PA.

Години урядові: від 9-ої рано до 4-тої попол., а вечерами від 6. до 8-мої.
В неділї від 10. рано до 2. попол.

ОГЛЯДИНИ НЕ БУДУТЬ ВАС КОШТУВАТИ НІЧОГО, коли віддасьте ся його опіці. Докладні ОГЛЯДИНИ відкриють Ваш ПРАВДИВИЙ ФІЗИЧНИЙ СТАН і впровадять Вас на добру дорогу до здоровля, защадять Вам терпіння і усунуть всякі непевности.

Довгі літа практики. Найновійші успішні методи, медичні і електричні апарати. Новомодне урядженє. Все тут як найлїпше для недужих людий.

Сотки мущин і женщин уникнуло операцій через посшішне застосоване найновійших научних метод.

Коли Ви не могли найти доси пільги у Ваших терпінях і чуєтесь зневірені, то зголосіть ся до МЕНЕ і переконайте ся які успіхи можна осягнути для Вашого здоровля, при приміненю найновійших метод у лїченю.

ЧИ ВИ ТЕРПИТЕ

на ослаблене нервів, болї в крижах, втрату памяти, битє серця, слабість нирок, задумчивість, пригноблене, болї голови, дрощі, прищі, ослабленє членів тїла; болячки, сирні викиди, катар, пече Вас горло, болї жолудка і в крижах, болї горла, горячку, запір, ревматичні болї, прищі? Сї як і другі недуги є першою проявою яка може нанести шкоду Вашому здоровлю.

Я лїчив мущин і жінок через довгі роки. Ваші відвідини упевнять Вас про мої спосібности і вдоволять Вас, бо я поможу Вам в скорім часї. Я лїчу сам причину недуги а її симптоми уступають скоро. Памятайте, що порада є зовсїм безплатна. — Приходіть до мене сейчас, коли шукаєте помочи лїкарської. Зволїканє є небезпечне. 77-89—

Prof. DR. WM. ALDEN, 717 Liberty Ave., Pittsburgh, Pa.

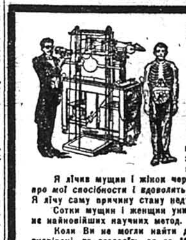
Чудовий сьвітляний годинник лише $7.45.

Годинник, який ніч перемінює у день. Він блищить в темноті так, що Ви легко можете бачити докладну годину в кождім часї. Се є новість сього часу. Вказівки і часовказ осьвітлений радїюм (новий винахід). Заосмотрений в 7 каменів і має докладний верк. Дуже вірний годинник. Люди зі всїх кляс суспільних повинні його носити. Майнери, зарібники, зелїзнодорожники, фабричні робітники, моряки і жовнїри. ПОВНА ҐВАРАНЦІЯ. Вартує всюди $15.00. Спеціяльне предложене на ограничений час. Пришліть $7.45 а ми вишлемо сейчас. Або пришліть 10 цнт. і імя враз з адресою а ми вишлемо Вам годинку за оплатою на C. O. D. враз з оплатою експресу з правом оглянення її. ДАРОМ позолочуваний ланцушок з дармовисом до кождої годинки. Раз набутий — все буде вигідний. Наші найлїпшої якости годинки предкладаємо по найнизших цїнах. Маємо все якісь новости і спеціяльні цїни на товарах. 20-лїтний час істнованя нашого бизнесу є доказом цїн, які ми даємо. Поза границї Злуч. Держав і Мексика рішучо жадаємо надісланя повної належитости $7.65 враз з замовленем. 17с—

FISHLEIGH WATCH CO., Dept. 316, CHICAGO, ILL.

В кождій українській хаті повинен находитись календар Українського Народного Союза, який коштує тільки 50 цнт.

ЗНЕВІРЕНІ і ЗНЕОХОЧЕНІ НЕДУЖІ МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ

котрі терплять на якубудь хронїчну, нервову або збірну недугу, прийдіть до мене ще сьогодня без нїякої оплати. Мои порада і спостережения не будуть коштувати Вас нічого. Цїлковита фізична екзамінація при приміненю X-Ray апарату відкриє Ваш дійсний стан і слабість.

Я лїчив мущин і жінок через довгі роки. Одна візита упевнить Вас про мої спосібности і вдоволить Вас, бо я даю результат в скорім часї. Я лїчу саму причину стану недуги а обяви сейчас зникають.

Сотки мущин і женщин уникнуло операцій через посшішне приміненє найновійших научних метод.

Коли Ви не могли найти доси пільги у Ваших терпінях і чуєтесь зневірені, то зголосіть ся до МЕНЕ і переконайте ся які добрі успіхи можна осягнути для Вашого здоровля, при приміненю найновійших метод у лїченю.

Не пробуйте всяких способів. Не тратьте часу і гроший.

Прийдіть ще нині. Я радо розмовлю ся з Вами. Я маю деякі з найновійших електричних апаратів і X-Ray машини на лїчене хронїчних, нервових і збірних недуг. Коли Ви недужі, то посьвятіть хвилю часу, щоби поговорити зі мною. Радо Вас прийму. 153—

Години офісові: 9. рано до 4. попол. Вечерами від 6. до 8.

DR. LEWIS
749 Sixth Ave., Bet. 42nd & 43rd Streets New York

В неділї і сьвята від 10. до 2. попол.

Знамените предложенє.

Доктор Слон, звісний X-Рей специяліст поручає свою лікарську услугу кождій недужій людині, лише тому, щоби всї ті, котрі були лїчені безуспішно і видали богато гроший на других лікарів без осягненя успіху, могли покористуватись сим знаменитим предложенем.

НЕ ПЛАТІТЬ ЗА БЕЗУСПІШНЕ ЛЇЧЕНЄ.

В моїм офісї находять ся всї конечні модерні, наукові прилади для докладного розслїду і лїченя всїх застарілих недуг. Моїм завданєм є лїчити кожду недужу людину, а одна візита упевнить Вас об сім. Не ждіть аж Ваш лїкар покине Вас і пішле Вас до мене, а зголосіть ся самі.

СПЕЦІЯЛЬНЕ ПОВІДОМЛЕНЄ.

Я хочу, щоби Ви відносились до мене з довірєм; я хочу, щоби Ви відвідали мене і розказали свої клопоти у своїй власній мові. Памятайте, що я не є звичайним лїкарем, але я є специяліст з довголїтною практикою в лїченю таких недуг як Ваша, недуги яку другі покинули лїчити. Чим довше Ви були хорі і чим тяжшою є Ваша недуга, тим більше я її люблю. Я радби так робити, як і другі, однак не можу. Я не хочу анї одного цента з тяжко запрацьованих Вами гроший, доки я не доказав Вам що я можу зробити. Не потребуєте тратити часу від Вашої працї а спосіб мого лїченя є приємний, без жадних болїв; він ріжнить ся від всїх других. Я маю знамениті машини для лїченя кождої недуги, які Вас певно задивують. Коли Ви зголоситесь, то я займусь Вами особисто, в цїли, щоби вилїчити Вас в можливо найкоротшім часї. Моє докладне розслїдженє при помочи X-Рей, виkаже Вашу дійсну недугу, коли другі її не відгадали. Прийдіть до мене і розвідайтесь. Не зволїкайте, але прийдіть сейчас. Ви будете змушені прийти пізнїйше, то чому-ж би не тепер?

ПОРАДА І ПРИНЯТЄ ДАРОМ. 119—

Dr. S. P. MANSHIP
наслїдник проф. Dr. SLOAN
СПЕЦІЯЛІСТ.
408 SIXTH AVENUE, PITTSBURGH, PA.

Говорить ся Вашою мовою.

Напротив Кауфман Берс склепу.

Години приняти: Щодня від 9-ої рано до 8-ої вечер, в неділї від 9.30 рано до 1-ої вполудне.

СЬМІХУ ДО РОЗПУКУ!

Гумористичний календар
ШТІФА ТАБАЧНЮКА
можна купити в рукарни „Свободи". Ціна всего 50 цнт. Адресуйте: 18—

„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

В кождій українській хаті повинна находитись часопись „Свобода".

Др. ІВАН СМІТ

ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. — СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР.

ДОКОНУЄ НАЙТЯЖШІ ОПЕРАЦІЇ МУЩИН, ЖЕНЩИН І ДІТИЙ, СПЕЦІЯЛЬНО ПРОПУКЛИНУ (Т. Є. КИЛУ), ЛІЧИТЬ З ПЕВНИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, НЕДУГИ ЖОЛУДКОВІ, СЛІПУ КИШКУ, ГЕМОРОЇДИ, ГРУБІ ЖИЛИ, НІС, ГОРЛО, УШИ І ИНШІ НЕДУГИ МУЩИН І ЖЕНЩИН. ЄСЛИ ХТО НЕ МОЖЕ ПРИЙТИ ДО МЕНЕ, ТО НАПИШІТЬ ЛИСТ І ОПИШІТЬ ВСЮ ВАШУ НЕДУГУ. ЗАЛУЧІТЬ МАРКУ НА ВІДПОВІДЬ. 17—

Dr. JOHN SMITH, Jr.,
327 E. 17th Street, New York, N. Y.
Години урядові: 12—2 допол. і від 6—8 вечер, а в неділї і сьвята від 10-ої рано до 2-ої пополудни.
Телефон: Stuyvesant 4493

SANTAL CAPSULES MIDY

МОЧОВІ ВІДХОДИ регулює В 24 ГОДИНАХ
Кожда пачка має напись 3 MIDY
Уникайте відробів.

НЕДУГИ МУЩИН

Я є одинокий спеціяліст недуг мужеських в Пітсбургу, котрий говорить по українськи.

Найдовше істнуючий, найуспішнійший і заслугуючий на довірє спеціяліст недуг мужеських, котрий усе своє знанє і довголітну практику віддає для услуги недужих.

DOCTOR LORENZ,
II. поверх, фронт. 76-89
644 Penn Ave., Pittsburgh, Pa.
Урядові години: Щодня від 9. рано до 8. веч. В пятниці від 9. рано до 8. веч. В неділї від 10. до 2.

Ходить о Ваше здоровлє.

ЗАПІР
є великою
НЕБЕЗПЕКОЮ,
яке потягає за собою
ВСЯКІ НЕДУГИ І ПРИКРІ ТЕРПІНЯ:
Запаленє сліпої кишки,
Забуреня утроби,
Нестарвність.
Брак апетиту,
Заворот і біль голови,
Зігнилий запах з рота,
Нечиста кров,
викиди скірні як
чираки, прищі і т. п.
Безсонність.
Нервовість.
Зневхота до житя.
Сьвітової слави
КАЛЬВАРИЙСЬКЕ
Вино Лічниче
лічить запір а зарівно усуває всїлякі недомаганя, які викликує ЗАПІР.
НЕ ПИЙ гіркої соли, не уживай пігулок прочищаючих,
Не пий так зовимих „ГІРКИХ ВИН", бо викликують СТРАШНІ корчі жолудкові, почім в короткім часі знов вертає стара ЗАПІР. [біда
Звільніть себе від тих клопотів раз [НА ЗАВСЇГДИ
Купіть ще НИНЇ КАЛЬВАРІЙСЬКЕ Вино Лічниче
а побачите як воно добре ділає.

КАЛЬВАРІЙСЬКЕ Вино Лічниче увільнить Вас від ЗАПОРУ, додасть Вам здоровля, сил і кріпкости. Знова станеш веселий, охочий до праці і забави.

ПАМЯТАЙ, що ми звертаємо гроші, хто докаже, що КАЛЬВАРІЙСЬКЕ Вино Лічниче не Є таке як описуємо. КАЛЬВАРІЙСЬКЕ Вино Лічниче коштує одна фляшка $1.10 до набутя в АПТИКАХ, в більших складах, у наших агентів або прямо у властителів:

D. Wróblewski & Co.,
196 EAST 4th St. Dept. R.R.
NEW YORK CITY.

Dr. KOLER,

638 Penn Ave., Pittsburg, Pa.
ЛІКАР
(говорить по українськи)

DR. KOLER є одиноким лікарем в Пітсбургу, котрий відбув свої студії в Варшаві, має 28 літ досьвіду у лїченю. Я лїчу ревматизм, пропуклину, гемороїди, шкрофули, недуги легких, серця, жолудка, утробу, нирок, кишок, міхура, шкіри, як і всі недуги мущин, спричинені нечистотою крови. 914 і 606 уживаєсь при лїченю недуг крови. Голосїть ся особисто, почтою не лічу. 105—

Години приняти: від 9. рано до 8. веч., в пятниці від 9. до 5. лише, в неділї від 9. до 2.

З ТЕАТРАЛЬНОГО ЖИТЯ в Ню Йорку.

„Прокляте", прольог з драми „За батькові гріхи", на сцені в Народнім Домі.

Минувшої суботи (16. лютого б. р.), заходом товариства „Запорожська Січ" відіграно на сцені в Народнім Домі „Прокляте", прольог драми С. Зіневича: „За батькові гріхи". Прольог попередила комедія „Тато на заручинах", яку відіграно добре. Щодо „Проклятя" то між слухачами давали ся чути ріжні голоси. В сторону аматорів роздавали ся голоси вдоволеня, та за се публиці всипало ся немало слів докору і нарікань.

Драма „За батькові гріхи" є досить тяжка, щоби можна на сцені виконати як слїд її найменьші тонкости. Але хто слідив рухи Олесї, старого Стаха й инших, той не скаже, що сї тонкости не виконано о стільки, о скільки було можливо. Нюйорчани мали здаєть ся першу нагоду побачити дійсну гру аматорів. В ролї Стаха виступав п. М. Мелешко, який доси все вивязував ся знаменито з гри, навіяної трагізмом. Важнійшу і тяжшу ролю Олесї відіграла пані Б. Портна. Вона то своїми рухами, своїм ніжним і чистим голосом прикувала до себе слух і зір любимців сцени. Не диво, що її гру кілька разів переривано грімкими оплесками, що вже само, без письменних похвал, сьвідчить про одушевлене слухачів.

Але як з одної сторони у своїм серцю ти чуєш насолоду, вляту там красою гри, так з другої сторони у твоїй души ворушить ся протест, тліє обурене до тих кількох невирозумілих одиниць, які своїм поведенем убивають чаруючий настрій, як аматорів так і слухачів. Колиж ті одиниці зрозуміють уже, що театр є кормом души, і що підчас гри на сали повинен панувати взірцевий спокій; коли тих кілька одиниць слухачів перестане шемрати, шелестїти та говорити? Чи не пора вже зрозуміти тобі, чоловіче, що підчас того, як ти в часї гри говориш, ти стягаєш на себе очи всїх обурених слухачів? Ти красше не йди на представленє, коли ти думаєш весь час говорити там зі своїм знакомим або знакомою, і тим попсути настрій всїх гостий. В тім случаю театр не стратить на тобі, а противно — ще скористає.

Присутний.

ТОВАРИСТВО „ПРОСЬВІТА" в Ню Йорку
— устроює —
в неділю, дня 24. лютого 1918 р.
ДЕСЯТЬ ЛІТНИЙ ЮВИЛЕЙ СВОГО ІСТНОВАНЯ
в Українськім Народнім Домі, 217-219 Іст 6-та ул., Ню Йорк.
Початок о годині 4-тій пополудни.

ПРОГРАМА КОНЦЕРТУ:

1. Вступне слово виголосить п. П. Хомів
2. Шурат-Людкевич: „За Тебе Україно" ....хор мішаний
3. До Основяненка (Шевченко), віддеклямує ....п-на А. Кінаш
4. Франко-Січинський: „Як почуєш в ночи", сольо, відспіває.................. ....п-ні Ю. Корецька
5. Воробкевич: „Не вірю жабка".. ....хор мішаний
6. Відчит з діяльности тов. „Просьвіта", виголосить ....п. С. Чоснпк
7. Кропивницький: „Де ти бродиш моя доле", дует, відспівають......... ....п-ні Ю. Корецька і п. М. Гундич
8. Іларіон Грабович: „Війна", віддеклямує синок п. С. Чосника...... ....Василь Чосник
9. Лисенко: „Коло гаю"...хор мішаний
10. Дворак: „Гумореска", сольо скрипкове, відограє ....п. Д. Опришко
11. Давидовський: „Кобза",...хор міш. Закінченє.

Програму ювилею виконає Український Хор з Ню Йорку.
Дірігент п. М. Гундич.
Орхестра п. Г. Е. Смолинського.

УКРАЇНЦІ І УКРАЇНКИ! Цїлию Укр. Т-ва „Просьвіта" є ширити між українським народом просьвіту і старатись зєднати Українців під один народний стяг без огляду на їх переконаня. Т-во „Просьвіта" ширить поміж українським загалом просьвіту і любов до свого рідного слова; урядженєм театральних представлень, концертів та відчитів. Т-во „Просьвіта" посідає найбільшу і найдобірнїйшу бібліотеку в Ню Йорку, з котрої члени залюбки користають. Товариство посідає в готівці 3.000 долярів майна. Крім того посідає також друкарню котра вартує тисяч долярів. Прийдіть на 10-літний ювилей і впишіть ся в члени бо приймаєм без вступного. — Коли маєте українське убранє, то зберіть ся гарно, бо ми будемо брати фотографію зі всїх гостий, що прибудуть на ювилей Т-ва „Просьвіти".
22-23 Уряд Тов. „Просьвіта".

ЧИ ВИ МАЄТЕ НОВИЙ ЦІННИК КНИЖОК „СВОБОДИ"?
А може Ваші знакомі потребують? Ми вишлемо Вам даром.
Пишіть на адресу:
„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

„Вільне Козацтво".

(„Газета Гадяцького Земства", ч. 101, з 5. падолиста 1917).

„Ой гук, мати, гук,
Де козаки йдуть,
І весела тая доріженька,
Куди вони йдуть!"

(Народна пісня).

З весною виникла на Україні нова військова організація, згуртована сила, „Вільне Козацтво". Виникло воно найперше, здаєть ся, на Київщині — і се не було без причини, що обявилось воно власне там: на Київщині довше ніж деинде, особливо довше ніж на лївім березі Днїпра — задержав ся спогад про давні козацькі часи, коли козацтво було дужою краєвою силою. Чигирин — гетьманська оселя, Черкаси, Канев, Біла-Церква, Сміла — потужні козацькі гнїзда... Мотронївський монастир „гайдамацький", котрого ігумени були по черзї то вояками, то ігуменами, що благословляли козацькі ватаги, — спогади про все те ще й доси жиють у розповідях київського люду. Жиють спогади й про те, якими страшними карами задавлено було останні козацькі повстаня... Дочасно загинув Ґонта, та память про нього жиє й по сей час і тепер вже спогад про нього наводить страх не на нашу людність! Уманська розправа дала ся в знаки цїлому краєви!... Отже памятають ще козацтво на Київщинї.

З якої саме думки виникло нове встановище „Вільне Козацтво" — нам не відомо, а тільки завязь його почала ся на Київщинї: перші виразні відомости пійшли — про заснованє гуртів „Вільного Козацтва" в звенигородськім повітї. Ширше стоваришенє того „Козацтва" виникло отсе недавно в инших повітах київських; низше подаємо звістку про урочисте зібранє „козацьке", військове — в Чигиринї; там установлено вже й пригадані стародавні назвиска козацького устрою та урядів: в Чигиринї вільне козацтво стало Кошем, там же вибрано отамана й инших урядників того вояцтва. Відшукали й гетьманського нащадка, Скоропадського, запросили на отамана. Він згодив ся приняти почесний уряд.

В золотоношській газеті „Вільне Слово" знаходимо вже оповістку, що тодї то (се було 22. жовтня) починаєть ся впис у Вільне Козацтво в Золотоноші, в будинку Золотоношського Земства, де містить ся „Рада Військових Депутатів". Являтись просили „всїх охочих до того людий, здібних до зброї і військових вправ" (муштри).

Підпис: „Тимчасовий Кошовий Золотоношського Вільного Козацтва, В. Ус".

Отже з того видно, що „Вільне Козацтво" з київського боку перекинулось уже й на полтавський бік Днїпра. Є чутка, що й у Веремїївці (велике гнїздо козацьке золотоношського повіту) теж виникає Вільне Козацтво.

Нове явище розкорінюєть ся.

Що-ж то воно таке — оте „Вільне Козацтво"? Яка його мета, завданя? — У кількох вістках говорить ся, що заснуєть ся воно для того, щоб додержати порядок, лад і спокій на селї. Щось мовби схоже на узброєну мілїцію. — Між тим не відомо, у що саме повернеть ся те нове гуртоване козацтва. Жиємо в такий час, коли зявляєть ся богато несподїваного. У всякім разї таке, як воно виникає тепер, „Вільне Козацтво" є товариство чисто народне, котре взяло собі назву українську і нагадує давні встанови почесного урядового українського козацтва. Чи суджено сїй відновленій формі давного громадсько-військового житя поширювати ся — се покаже час.

ЗІЗД ВІЛЬНОГО КОЗАЦТВА.

Зїзд українського вільного козацтва, що відбув ся в Чигиринї, ухвалив видати таку відозву до селян і козаків України:

Громадяни України!

Перший всеукраїнський зїзд вільного козацтва, бачучи велику небезпеку, що загрожує нашому краєви з фронту та з середини України, бачучи скрізь по Росії та Україні небезпеку для трудящого люду: розбишацтво, грабіжництво, насилуваня та инше, що веде до безладу та контр-революції, — вирішив згуртувати ся в міцну узброєну силу, щоби стати на оборону прав і вільностий, здобутих революцією. Через те зїзд вдаєть ся до всїх громадян України з закликом гуртуватись негайно в товариства „Вільне Козацтво" і узброюватись, бо тільки в гуртованю сила і тільки узброєною силою ми зможемо удержати спокій на Україні та боронити права на землю і волю всьому трудящому людови України.

Вільне козацтво приймає до свого гурту всїх чесних людий, що визнають себе Українцями і згодні стати в оборону прав українського народу та всього трудящого люду України.

Село нехай гуртуєть ся в сотню, волость у курінь, повіт у полк, губернїя в кіш, з сотенними, курінними, полковими та кошовими отаманами і старшиною на чолї. Всї козаки нехай узброюють ся і додержують ся військового устрою.

Всї відомости, що відносять ся до Вільного Козацтва, можна дістанати по адресї: л. Біла Церква на Київщинї, Генеральна Козацька Рада.

До Києва прибув ґен. Скоропадський; він дав свою згоду бути отаманом вільного козацтва. Сими днями ґен. Скоропадський виїздить до Білої Церкви, де буде постійно засїдати рада вільного козацтва.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ІСТ ЮНҐСТАВН, О. Сестрицтво Пресв. Діви Марії, від. 119, подає до загальної відомости, що почавши від місяця марта с. р. мітінґи будуть відбувати ся в Марковій гали при Робінзон Род кождої другої неділї по першім. Просимо всї ті женщини, котрі бажають стати ся членицями нашого відділу, нехай прийдуть на найблизший мітінґ, бо лише в марті будеть ся приймати нові членицї за половину вступного. Також просить ся сестри, щоби всї зійшли ся 10. марта на 3-ту годину, бо тодї буде піврічний мітінґ. Неприсутна на тім мітінґу членицїя заплатить 25 цнт. карн. — М. Омелян, предс.; К. Коваль, кас.; К. Кардаш, секр.

ТРЕНТОН І ОКОЛИЦЯ, ПОЗІР!
В суботу, дня 23. лютого 1918 р.
точно о годині 7-ій вечером
в галї MARKET STREET THEATRE, cor. Market & Union Streets
— відбуде ся —
ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ
— і —
ВІЧЕ

Просить ся всї Хв. Товариства і Братства як також всїх Українців і Українок до співучасти, бо програма дуже добірна. Крім місцевого хору також будуть співати позамісцеві первородні співаки а також артист співак з Метрополітен Опера Гавз. Підчас концерту виступати буде рівнож орхестра „Інтернейшенел Бенд", зложена з 15 музикантів.
22-23 КОМІТЕТ.

ВЕСЕЛЕ ДЛЯ СТАРИХ І МОЛОДИХ
„ВЕСЕЛІ ВІРШІ СТЕПАНА РУДАНСЬКОГО"
Про Мужиків, Козаків, Попів, Ксьондзів, Ляхів, Москалів, Жидів і Циганів.
ЦІНА З ПЕРЕСИЛКОЮ 55 ЦЕНТІВ
книжочка обнимає 209 віршів на 282 сторонах друку
Замовленя і гроші посилайте до:
„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ДАРОМ! ДАРОМ! ДАРОМ!

Кождий дістане даром Гороскоп, або Астрономічний Ворожбит, який предсказує будучність кождої особи від дитиньства аж до гробу; а також 70 гарних образків в дуже цїкавих позах готових до оправи в рамки. А також много инших цїкавих річий, якими самі розвеселитесь а притім розбудите велике зацїкавлене у других і можете заробити добрі гроші. Пішлїть 6 цнт. марками на Гороскоп і катальоґ. 23—

UNIVERSAL SALES HOUSE,
205 E. 14th St., New York City.

Українська Голярня в Ню Йорку!

Подаєть ся до відома, що зістала отворена
ПЕРША УКРАЇНСЬКА ГОЛЯРНЯ І СКЛАД БРИТОВ, ПЕРФУМ, ШАМПУ, МАСАЖ І ПРАВДИВІ ТОНИКИ.

Остримо старі бритви і продаємо нові. За кожду бритву ґварантуємо. — Робимо для мущин правдивий тар шампу, котрий по першім разі усуває шкірні порплї. — Для женщин даємо правдивий французький масаж, котрий витягає з лиця остуди і веснянки. — Хто би хотів дістатя добру бритву або тар шампу, котрий усуває шкірні порплї, прошу писати листовно залучаючи 10 цнт. марками. — Пишіть до: 23

UKRAINIAN BARBER SHOP, Michael Kurhanowicz, Prop.,
448 EAST 6th STREET, NEW YORK CITY.

Він може тепер їсти, добре спати і сповняти свою роботу.

Коли терпите на нервовість, жолудок і нирки, загальне обезсиленє і неміч тіла, болї голови, брак апетиту або нестравність, безсонність і наслідки надмірного уживаня алькогольних напоїв, нема ліпшого средства в сьвітї над JUVITO TABLETS, які є зладжені з чистих і лічничих зіл.

П. Мартин Станич, P. O. Box 1u, Ґрейс Лендінґ, Па., пише слїдуючий лист про се сьвітлє средство:

„Маю честь донести Вам, що від коли я почав уживати Juvito Tablets, я можу їсти, спати і працюю кождого дня, а всї болї які я терпів передтим — уступили".

Ціна одної пачки JUVITO TABLETS є $1.00, шість $5.00, а убезпечена о 10 цнт. більше і висилаєсь її всюди по одержаню належитости.

Juvito Laboratory,
South Hill Branch 25,
PITTSBURGH, PA.
На жаданє вишлемо даром пробну.

НАДЗВИЧАЙНА ОФЕРТА.
Для ослаблених мущин.
Потребуєте післати нам лише 50 центів.

Ослаблені мущини як також нервові, зістануть радикально і раз на все вилїчені через ужитє средства NOVO. 6 се, можна сказати, чудове средство, яке вилїчило вже тисячі недужих мущин. Коли Ви є недужі, коли долягає Вам нервове ослабленє, коли утратили силу, коли маєте меланхолію, зимні руки і ноги, біль голови, запір, диспепсію, слабість нирок або инші недуги каналу уринного, неприємні сни, боязнь стрічатись з людьми, як се роблять другі, то зістанете уздоровлені при помочи средства NOVO. Се средство в розмірно короткім часї, зробить Вас сильним, здоровим і щасливим, так що будете всилї уживати всякі приємности житя. На доказ/і для переконаня Вас о сїм, що NOVO средство се дійсно зїлає, вишлемо Вам ДАРОМ таку скількість сего средства, що Вам вистане на 15 днів, наколи пришлете нам свою адресу і імя, як також 50 центів в почтових марках або готівкою на оплаченє почтової пересилки і опакованє. Просимо звернути увагу на се, що се не є мала пробна пачка, але комплєтний запас, вистарчаючий на 15 днів, який дуже часто вистарчає на лїченє. Оферта є важна лише на ограничений час. Напишіть до нас безпроволочно, надміняючи часопись, в якій Ви читали се оголошенє а ми вишлемо Вам сейчас згадане средство. 115с—

NOVO COMPANY, Dept. 23,
Box 4000. Philadelphia, Pa.

ДАРОМ фарми

НЕ ДАЄМО АЛЕ ДЕШЕВО ПРОДАЄМО.

На українських кольоніях в стейтах Огайо, Пенсильвенія і Тенесі, межи містами Клївленд, Йонґставн, Ірі і Пітсбурґ: Землї нечищені від $4.00 за акер, на 10 літ виплата. Маємо також фарми з інвентаром і до рентованя. Купуючим звертаємо кошти подорожи. Пишіть по новий катальоґ до:

R. T. Hurdle Land Co.,
3349 East 55th Street,
Cleveland, O.

ВОЄННІ ВИНАХОДИ

ПОМОЖУТЬ ВИГРАТИ ВІЙНУ.
ВИНАЙДІТЬ:
1) Пририд, за помочию котрого одна або більше осіб можуть взнести ся в гору в цїлях обсерваційних.
2) Уліпшеня в карабінах і артамах.
3) Багнет з прирядом до перетинаня дротів.
4) Воздушна бомба, яку безпечно можна переносити в еропланах і яка завсїгди експльодує коли її кине ся.

ПИШІТЬ по мою БЕЗПЛАТНУ книжку в якій находить ся 1000 потрібних винаходів а також по спеціяльну лїсту пожаданих винаходів воєнних.

Я ПРОВІРЮЮ винаходи БЕЗПЛАТНО.

УДІЛЯЮ інформацій зглядом винаходів які уже є в урядї патентовім. Все ДАРОМ.

ПИШІТЬ СЕЙЧАС ДО:
A. M. WILSON,
патентовий адвокат
301 Victor Bldg., Washington, D.C.

Звісний Dr. GREY Спеціяліст

ЙОГО ОФІС ІСНУЄ ПОНАД 30 ЛІТ.
117 E. 17th St., БЛИЗЬКО UNION SQUARE New York City.

Він уже вилїчив тисячі людий і бажав би і Вас вилїчити, коли терпите на нирки або міхур, скірну недугу, ечему, пропуклину, гемороїди, фістулу, ревматизм, невральгію, нервовість, болї крижий, слабости носа, горла і жолудка, кашель, застуду. Запаленє легких або всяку иншу хронїчну недугу. Коли лікар, який лїчив Вас ще не вилїчив Вас, ідіть до добре звісного і давно основаного офісу д-ра Ґрея, бо він вилїчить те, чого другі не могли.

ПОРАДА ДАРОМ. — ЛІКИ $1.00.
За професійну обслугу числить низькі цїни.
Години: від 9-ої до 8-ої; в неділї від 9-ої до 3-ої.

ІНДІЯНСЬКЕ ЛІЧЕНЄ

є помічне проти найстарших і найтяжших недуг мущин і женщини. Тисячі недужих, котрі уживають Індіянських ліків, повертають скоро до сили і здоровля.

Прийдіть і переконайте ся.

Коли терпите на жолудок або серце: недуги кровні, тяжкий віддих, болї голови, болї крижий, грудий, ніг або рук; висипки, свербленє, кашель; недуги очий, уший, носа, горла, нирок або ревматизм; як і много инших недуг, можна вилїчити в найкоротшім часї по можливо низьких цїнах. Не лїчать при помочи переписки. Голосїть ся особисто, коли можливо.

ГОДИНИ ОФІСОВІ:
від 9. рано до 6. вечер.
В неділї і сьвята
від 9. рано до 1. пополудни

JIN FUEY MOY, M. D.,
308 GRANT STREET,
PITTSBURGH, PENNA.

Принесіть се оголошенє. Ми говоримо Вашою мовою. 11-13,22-30

ПРИ ПОВОРОТІ ДО КРАЮ І ТУТ В АМЕРИЦІ

нема ліпшого ремесла від автомобільового. Я є з краю довголїтний і добрий механік і шофер в Америці. Хто вивчить ся в нашій школї, той стане добрим механіком і шофером. Будете нам вдячні по всї часи. Зважте, що наша школа є одною з ліпших в Америці. У нас є машини з 1917 р. Денні і вечірні курси. Можете заробити 25—35 дол. на тиждень. Просимо зайти до нашого офісу і порадьте ся з нами. Записуйтесь до нашої школи, — у нас є механік-професор Д. Ясманович.

ARENA AUTO SCHOOL, 146 W. 56th St., NEW YORK, N. Y.

Родимці! Читайте „Свободу" і приєднуйте для неї якнайбільше передплатників.

УСПІШНЕ ЛІЧЕНЄ НЕДУГ ВОЛОСЯ.

КАЛЬВАКУРА ЗДЕРЖУЄ ВИПАДАНЄ ВОЛОСЯ.
МЕТОДА ЛІЧЕНЯ КАЛЬВАКУРОЮ є наукова і природна, яка приносить сталі успіхи.

П-ні Ліна Бельперто, якої фотографію тут подаємо, прислала нам дуже цікаве письмо про знамениті успіхи, які вона враз з дїтьми осягнула методою Кальвакури. Ми радо вишлемо Вам копію її заяви.

П-ні Йоанна Мальйон пише: „Пробна пачка викликала поріст нового волося і я чуюсь так втішною, що посилаю замовленє на повну курацію".

Чи Ви терпите від порплів, випаданє волося, завчасно сивієте, тверде або злїплюєсь Вам волосє, свербить Вас і лущить ся Вам скіра на голові? Чи Ви є лисї або починаєте лисїти?

Знимка з неретушованої фотографії.

Успішна метода лїченя.

Признаки. Коли волосє чіпаєсь гребїня, оглянїть уважно. Коли корінцї волося блїдї, сухі, зівялї, позір дайте; запобіжіть сему, коли хочете охоронити волосє і поріст.

Дайте нам змогу переконати Вас, жадаючи Пробну порцію Кальвакури, якої метода здержить випаданє волося, усуне порплї, ечему і скріпить поріст. Ми вишлемо пробку Кальвакури № 1 і ілюстровану книжку про плеканє волося, коли подасьте нам своє імя і адресу і залучите 10 цнт. сріблом або марками на доказ довіря і пішліть до: 17,20-36

Зволїканє є небезпечне. Коли терпите на якусь з повисших недуг волося, не занедбуйте сего, а старайте ся її запобічи. Жадайте, щоб Вам вислано нашу книжку: „Побіда науки над вилисїнєм", і пробку средства Кальвакура.

UNION LABORATORY,
510—B St., Binghamton, N. Y.
ЗРОБІТЬ СЕЙЧАС, ЩОБ НЕ ЗАБУТИ.

ПОТРІБНО 5000 ЛЮДИЙ

до закупленя наших славних комбінаційних
СТОЛОВИХ ПУЛ-ТЕЙБЛІВ.

На них може грати кождий без науки, притім властитель нашого пул-тейбла не потребує тратити дармо гроший і часу поза домом, але може гарно забавитись у себе дома з родиною і зі знакомими. Ми репрезентуємо першу українську фірму в Америці, котра провадить свій інтерес чесно і не послугуєть ся ошуством.

У нас можете набути сей пул-тейбел за малу цїну від $3.50, 4.50, 5.00 і висше, враз з усїми приборами.

Ми оплачуємо почту самі, а вразі незадоволеня звертаємо гроші. Нїчого не ризикуєте. Пишіть сейчас, засилаючи гроші враз з замовленєм на адресу: 5с—

International Novelty Company,
30 Wall Street, Passaic, N. J.

Лікарська поміч

у Д-ра М. ВІЛКЕСА, 56 RIVINGTON ST.

Лікар з Києва. Має 20-лїтну практику. Обслугує членів многих Товариств а його совісна лікарська опіка є звісною многим Українцям в Ню Йорку і околици. 118с—

Лїчить всякі недуги, як: ревматизм, кашель, недуги легких, катар жолудка, болї в кишках, болї в боках, руках і ногах та других частях тіла.

Коли Ви не осягнули належної помочи у других лікарів а Ваша недуга стала застарілою і хронїчною, то не тратьте надії а звернїть ся прямо до мене а я ужию весь свій обширний досьвід, щоби Вас вилїчити за уміркованy цїну. — Скірні і хронїчні недуги лїчу спеціяльним електричним сьвітлом. — Для ліпшого розслїду недуг уживаю електричні машини „екс-лучів". І тому легко можу лїчити всякі недуги. Розслїджую хемічно і під мікроскопом Вашу кров; уживаю найновійші медикаменти для успішного лїченя по цїнах уміркованих. Користайте з нагоди вилїчити ся з Вашої недуги поки ще час. — Коли Ви мешкаєте в околици Ню Йорку, то раджу Вам приїхати до мого кабінету для оглядненя Вас. За се жадаю малу заплату. Для позамісцевих пацієнтів стараємось о мешканє і числимо низькі цїни за лїченє.

ПЕРША ПОРАДА ДАРОМ.

DR. M. J. WILKES,
Office 56 RIVINGTON ST., Аптика 34 RIVINGTON ST.,
NEW YORK CITY.
Години офісові: від 10-ої рано до 10-ої вечер.

БАДАНЄ І ПОРАДА ДАРОМ!
Др. СПІЛЛІНГЕР

Посьвятив ся для хорих, незаможних людий, котрі не є в можности платити високих цін за своє бадане.

ПОВІДОМЛЯЄ, що застарілі недуги можуть бути вилічені без ужитя якихнебудь ТРОЮЧИХ ЛІКІВ при помочи електричних приладів. Рівночасно в богато таких случаях, які передше вимагали операції, можна нині вилічатись цілком лішше тим-самим способом без ужитя ножа.

Маю в посіданю найновійші машини, при яких помочи можу заглянути до внутра і збадати хорі внутренности людського тіла і костий та пізнати причину недуги. Другою машиною можу впровадити струї електричного сьвітла в тіло і забити ними заразливі бацилі, які є причиною всіх недуг і людських недомагань. Той спосіб лічення є не тілько нешкідливий, але дійсно приємний і дуже користний для кождого пацієнта. — КОЖДОГО ПАЦІЄНТА, котрого уваж за невилічимого, не піднимаюсь лічити. Однакож кождого, котрого уваж до виліченя, стараюсь вилічити в як найкоротшім часі. ГОДИНИ офісові в понеділки, середи, і пятниці від години 9. рано до 12. в полудне. У вівтірки і четверги від 9. рано до 8. вечером. В суботу від 9. рано до 9. вечер. В неділі від 9. рано до 12. перед полуднем.

ДОКТОР І. СПІЛЛІНГЕР,
158 E. 18th St., New York City.
близько стації елевейтру 3-ої евені і субвею.

ФАРМИ

Станьте незалежними фермерами на ціле житє, купуючи одну з наших фарм в Огайо. Фарми мають поперте і дістають особливші привілеї від правительства. Фермери є незалежні в добрих чи злих часах; фармерські продукти продають ся за добрі гроші в кождім часі. Пишіть до нас або прийдіть до нас ще нині. Ми маємо фарми в ріжних величинах і родах і радо пришлемо Вам спис сих фарм. 11-13,22-30

The Dones & Domilio Co.,
700 Marshal Bldg., Cleveland O.

Др. Еміль Айхель український дентист
49½ 1st Ave., NEW YORK, N. Y. corner 3rd Street,

вирабляє штучні зуби, котрі виглядають як властиві. Виривас зуби без болю. Робота гарантована, ціни умірковані.

Години: від 10 рано до 9 веч. крім пятниці; в неділі від 10. до 2. попол.

Український лікар
Др. С. М. КАУФМАН
1H E. 7th St., New York City.
Спеціяліст всіх мужеських і женських внутрішних недуг. Лічить новими машинами електричними, уживає Х-Рей.
Години принятя: від 9. рано до 9. веч.; в неділі від 9. рано до 4. по обіді.
Телефон: Орчард 6352.

ДО ХОРИХ ЛЮДИЙ ПО ВСІХ ЗАКУТИНАХ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ!

Др. Б. ГОГЕНБЕРГ,
славний спеціяліст зі старого краю,

поручає всім терпячим Українцям, так мущинам як і женщинам свої успішні лікарські услуги.

ЛІЧИТЬ З НАЙЛІПШИМ І НАЙПЕВНІЙШИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, ВСЯКІ НЕДОМАГАНЯ ЖОЛУДКОВІ, НЕДУГУ УТРОБИ, НИРОК, ЗГРУБЛЕНЄ ЖИЛ, ГЕМОРОЇДИ, НЕДУГИ СКІРНІ, РІЖНІ ЗАПІЗНЕНІ НЕДУГИ КРОВИ, ЗАПАЛЕНЄ СЛІПОЇ КИШКИ І Т. Д. 105—

Доконує всякі найтяжші операції мущин, женщин і дітий в свойм офісі або в домі пацієнта, спеціяльно же не потребують при помочи спеціялиста в Відні.

Коли би хтось не міг прийти особисто, нехай пише листовно з докладним описом своєї недуги і свого приятеля — отримає совісну і безплатну пораду.

Бадане ліків безплатно. Пишіть, або приходіть нині. Памятайте адресу:

Dr. B. HOHENBERG,
304 2nd Ave. (між 17 a 18 ул.)
New York City.
Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон: 1283 Stuyvesant.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

12 стейтів вже є за тим, аби Злучені Держави приступили по війні до „Союза Держав".

Вже 12 американських стейтів перевели у своїх соймах ухвалу, щоби Злучені Держави приступили по війні до „Союза Держав". Цілковиту ухвалу вже перевели у себе стейти: Савт Каролайна, Оклагома, Делавар, Іллінойс, Тенесі, Джорджія, Мериленд, Луізіяна і Тексас. В стейтах: Массачусетс, Місісіпі і Кентоки сю резолюцію приняли вже соймові комітети, а в стейтах Ню Джерзи і Род Айленд внесено вже сю резолюцію на порядок дневний.

Кампанія в ціли охорони дітий.

Департамент діточої опіки при жіночім комітеті ради народної оборони розпочинає тепер компанію в ціли охорони дітий від наглої або передчасної смерти. Такий департамент діточої опіки находить ся в кождім стейті Злучених Держав; має його також і стейт Ню Джерзи. Департамент діточої опіки в стейті Ню Джерзи поставив собі за ціль охоронити в біжучім році, о скільки можливо, всі діти, які через суспільне занедбанє ідуть марно з сього сьвіта. В 1914 році в нюджерськім стейті народило ся 3.061 неживих дітий, а в тім-самім році умерло 7.431 дітий, які не числили одного року житя. А в Злуч. Державах вмирає пересічно 100.000 дітий кождого року. Яке страшне число! Тисячі дітий йдуть марно через недбалість одиниць і загалу. Сьому треба якось зарадити. І тому департамент діточої опіки при жіночім комітеті ради народної оборони в стейті Ню Джерзи і взагалі у всіх стейтах Злучених Державах просить всіх, а за посередництвом „Свободи" просить українську суспільність, не відказати своєї помочи у сій гуманній акції.

Протест Поляків проти „нового" поділу Польщі.

Польський „Видзял Народови" з осідком у Шікаґо, Іл., видав отсей протест проти прилученя Холмщини до України, що Поляки уважають „новим поділом Польщі":

„Земляки! — З Берестя Литовського, де провадили ся мирові переговори центральних держав з Росією і Україною, наспіла відомість, потверджена понад всякий сумнів, що як правительство німецьке, так і правительство австрійське не мали цілком і ніколи заміру полагодити польську справу згідно з незавнсимими жаданями і житєвими інтересами польського народу, і що навіть звісні декларації обох цісарів з дня 5. падолиста 1916 року, і їх пізнійші декрети, постановляючі регенцію в польськім королівстві, нічим иншим для Німеччини і Австрії не були, лише „безвартісним свистком паперу". — Торгуючи ся з Україною о границі нової републики, Німці й Австрія за уяскані концесії признали їй в заміну Холмщину і спорний кусень нашої землі на пограничу Галичини, не звертаючи цілком уваги на се, що навіть ворожа нам у своїм часі більшість російської думи, сама в голосах найвизначнійших своїх представників і в деклярацях тогочасного російського правительства узнала, що польське населенє у видертих нам тепер просторах виносить 70 до 80%, і що тому сей край є корінно польським. — Видертє Польщі і відступленє Україні землі безсумнівно польської є для польського народу тим болючим ударом, що се мусить викликати і безнастанно піддувати ненависть і незгоду з Україною, котрій польський нарід желаючи з серця свободи і независимости, хотів би з нею сусїдські справи так упорядкувати, щоби не лише не було в будучности причини до непорозумінь і спорів, але щоби краща тривала основа до як найлїпших сусїдських відносин.—Але і сам забір сеї польської землї, на котру навіть цариця Катерина вдерти ся не сьміла, землї спрaвленої кровю і сльозами вірних оборонців нашої віри, землї так нам зі всїх мір дорогої, представляє діло ворожої і безоглядної автократії, яка не числить ся з почутєм того духового звена, яке споюючи видирану нам землю з цілим королївством, не може ніяким способом знайти заспокоєня і щастя в ганебній независимости полишених нам частий давної Польщі. — Сей свій плян Німеччина і Австрія виконали притім без всякого поінформованя хочби лише утвореції ними в королївстві регенції, доказуючи сим найлїпше, що не уважають сеї регенції за польське правительство, і що не узнають також жадної раці нараджувати ся з нею щодо плянів відносно будучности народу. — Майже рівночасно австрійське правительство видало за посередництвом своїх військових властий розказ до команди у Перемишли, щоби польських офіцирів і жовнірів, доси приналежних ще до леґіонів, котрі мали в дійсности становити завязок польської армії, влучити до австрійської армії і вислати на поле битви проти Італії і Франції, а се проти виразних протестів „Кола Польского" і усього населеня Галичини і королївства, що сьвідчить, що Австрія є далекою від зреалізованя засади независимости супроти нашого народу. — Рівночасно в додатку до повисшого поведеня Австрії, німецька преса виразно, а безлично зазначує, що від Польщі має бути відібрана „німецька" Лодзь і наше копальняне богатство Домбровник. — Неможливо нам приняти се мовчки. Поступивши так, ми помогли би завойовникам розповсюдити про нас опінію, що на сї розбої, насильства і подїли годимо ся".

Дальше взиваєть ся всїх Поляків, аби скликали віча і протестували проти відданя Холмщини Україні. Сей протест підписали: Іван Смульский, президент; Генрик Сетмаєр, секретар.

Син греко-католицького сьвященика стріляє в товпу народу.

Нюйорська „Івнінґ Мейл" доносить в телеграмі з Юнґставн, Огайо, що федеральні власти розслїджують справу церковного непорозуміня між тамошними греко-католиками. Адольф Зацерковний, син греко-католицького сьвященика в Юнґставн, стріляв до товпи народу, яка була зібрала ся перед парохіяльним будинком; три особи ранено.

Арештований під закидом убийства польського сьвященика.

В Бріджпорт, Конн., заарештовано 30-літного Михайла Шрама, який там проживав від вересня 1917 року під іменем Михайло Ловис. Йому приписують поповнене убийства на польськім сьвященику Кайзеру в Ґери, Інд., якого убито в ночи 24. серпня 1915 року.

20 літ арешту за непоeинуване військовому законови.

Юрко Еґер з Трой, Канзас, дістав 20 літ арешту за се, що спротивляв ся військовому законови і за оскаржуване правительства. Вирок видав військовий суд в таборі Фонстон. Юрко Еґер числить 23 роки житя; є членом орґанізації Промислових Робітників Сьвіта.

Стейт Монтана за проґібіцією.

Сойм стейту Монтана заявив ся за федеральним проектом про загальну проґібіцію в Злучених Державах.

Іміґрація в падолисті 1917 р.

З Вашінґтону урядово подають, що в падолисті 1917 року до Злучених Держав прибуло 9.545 іміґрантів. З того з Німеччини — 39; з Австрії — 9; з Угорщини — 2; з Канади — 2.226; з Японії — 777; із Західної Індії — 589; з Росії —516; з Норвеґії — 321; з Франції — 247 іміґрантів.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

„Союз русского народа" на Волині.

До уманської „Вільної України" доносить з Житоміра (столиця Волині) під датою 22. серпня 1917 року:

В ґубернськім виконавчім комітеті з участию представників від духовенства обговорювала ся справа про реакційну аґітацію духовенства, яка все більше поширюєть ся на Волині. Виявило ся, що деякі попи і доси є членами „союза русскаго народа" і отверто ведуть контр-революційну діяльність. Висша духовна влада бездіяльна. Постановлено, щоби справи духовенства розглядали ся виконавчим комітетом спільно з радою духовенства і парафіян Волині і щоби шкідливих попів негайно увільняти.

Національна сьвідомість українських бранців.

Уманська „Вільна Україна" (ч. 14, з 2. вересня 1917) містить ось-такий „Лист з полону":

Шановні Панове! Вчера, 4-го червня, я довідав ся, що в нашім Умані видаєть ся часопись „Вільна Україна". Ся вістка наповнила моє серце невимовною радостию, а тому з далекої країни, з полону, шлю Вам мій щирий привіт і горячі бажаня. Я гордий тим, що й наші Уманці не сплять в сей великий час, час боротьби за волю й свободу нашої Неньки України. Я сам не Уманець. Моє рідне село Дубова, недалеко від Уманя, але якийсь час я жив в Умані. Боріте ся-ж, Панове, за волю нашої Неньки, яка так довго стогнала під ярмом московського царату. Великий сум обгортає нас полонених, мешканців уманського повіту, що ми не можемо разом з Вами бороти ся за рідний край. Але ми дурно не сидимо. Ми тут у полоні готуємось до боротьби з нашими гнобителями і як вернемось до дому, поможемо Вам в сій тяжкій боротьбі. Боріте ся-ж, Панове! Хай Вас Бог благословить на се сьвяте діло. Прийміть же мій привіт і найщирійші бажаня, а нам треба одного: скорого повороту до дому, щоби швидше вступити у боротьбу за Україну. Хай жиє вільна Україна! Хай процвитає наш рідний край!

Полонений Українець з Дубови, уманського повіту — М. Брижко.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Максим Горкий про большевиків.

В петроградській „Новой Жизнѣ", редактором котрої є славний московський письменник Максим Горкий, читаємо отсі слова гіркої правди про большевиків і їх провідників, Леніна та Троцького: — „Ленін і Троцький і їх поплечники — пише „Новая Жизнь" — вже отруїли ся гнилою ідию власти, про що сьвідчить їх погане відношене супроти свободи слова, персональности і супроти всіх прав, за триюмф котрих борола ся демократія. Сліпі фанатики і безсовісні авантуристи, схиливши голову, біжать наче по шляху „суспільної революції", — а в дійсности, се шлях до анархії, до загибели пролетаріяту і революції. Робуча кляса не може не зрозуміти, що Ленін на її шкірі, на її крови переводить лише пробу; стремить довести революційний настрій до послідної точки і поглянути, що з того вийде. Розуміеть ся, він (Ленін) не вірить у можливість побіди пролетаріяту в Росії при теперішних услівях, але, може бути, він надієть ся на чудо. Робуна кляса повинна знати, що чудес в дійсности нема, що її жде голод, повний розстрій промислу, розгром торговлі, довга кровава анархія, а за нею не меньше кровава і темна реакція. От куди веде пролетаріят його нинішний вожд, а треба знати, що Ленін не всемогучий чародій, а холоднокровний комедіянт, який не жалує ні чести ні житя пролетаріяту".

Значіне Льотаринґії в промисловім житю Европи.

Льотаринґія, яка тепер є поділена між Францію і Німеччину, є богата в поклади зелїзної руди. Фахові економісти кажуть, що Льотаринґія, а властиво її богаті копальні зелїза, порішить промислову силу одної з двох держав: або Франції або Німеччини. Коли Франція буде мати під собою цілу Льотаринґію, також і ту часть, яка перед війною належала до Німеччини, тоді вона буде рішаючим чинником у промисловім житю Европи. Колиж Німеччина задержить під собою ще й ту часть Льотаринґії, яку тепер здобула від Франції, тоді вона буде рішати долю промислової Европи. — Сі фахові економісти кажуть, що свою силу, яку Німеччина виявила у сїй війнї, вона може завдячити лише тій маленькій частинї Льотаринґії, яку вона здобула від Франції в 1870 році. Завдяки тій маленькій части Льотаринґії Німеччина стала нинї найсильнїйшою промисловою, торговельною і військовою силою в Европі. — Економісти, які може одинокі знають найлїпше властиві ціли теперішної війни, кажуть, що ся війна не провадить ся за визволенє поневолених народів; се є війна зелїза за зелїзо, бо хто здобуде богаті копальні зелїза в Льотаринґії, сей буде паном в Европі.

Про становище Мексика супроти воюючих сторін може рішати лише президент.

Федеральний сенат Мексика відкинув проект про невтральність сеї держави по сторонї аліянтів, заявляючи, що не парлямент, але президент Мексика має власть рішати, чи невтральна держава Мексика має відносити ся у війні прихильнійще до аліянтів чи до центральних держав.

Доходовий податок в Петроградї.

Большевицька міська рада в Петроградї ухвалила слідуючу податкову тарифу: за удержуване приватного автомобіля — 375 рублів річного податку; за удержуване коний до винайму — 1.250 рублів річно, крім того за кождого коня 1.250 рублів річного податку; за удержуване пса — 125 рублів податку річно.

Померла найстарша панна в сьвіті.

В державнім шпитали в Шарльоттетавн, на острові Прінс Едвард, який належить до Канади, померла панна Люція Пальмер. Вона була найстаршою женщиною на острові Прінс Едвард і в Канаді, і найстаршою панною в сьвіті, бо числила 115 літ житя. Вона вже від 1883 року була на ласці правительства, а два роки тому осліпла.

Читайте „Свободу" і приєднуйте їй нових передплатників!

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

М. Т., Депю, Н. Й. — Коли Ви жонаті, але Ваша жінка в старім краю, то Ви мусите виповнити квестіонар в справі доходового податку, коли Ваш загальний дохід за 1917 рік виносив 1.000 або більше долярів. Колиж Ви жиєте тут зі своєю жінкою, то мусите виповнити такий квестіонар, коли Ваш дохід за 1917 рік виносив 2.000 або більше долярів.

І. Ш., Монро, Міш. — Село Антонів, чортківського повіту в Галичині, як і всі окружні села, є вчасти знищене. Як і на яку скалю, то точних вістий не маємо. Селяни-утікачі повернули назад до села.

І. Ф., Ст. Джоеф, Мо. — Ваш вірш не буде поміщений, бо в нім нема ані поезії, ані ритму, ані риму, ані навіть змісту. Як хочете писати вірші, то читайте уважно поетичні твори наших визначнійших письменників.

А. К., Трой, Н. Й. — Надісланий Вами вірш ми можемо переписати самі, без Вашої помочи і без Вашого імени під ним. Не присвоюйте собі нїколи чужої праці і не підписуйте ся під чужими віршами. Се нечесно!

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Важне для кождого Українця!
Вже вийшла з друку
„Ґеоґрафічна мапа України".

Товариство „Просьвіта" в Ню Йорку відчуваючи некучу потребу карти, яка би дала ясний образ кождому Українцеви землї, де живе його нарід, який під нинішну хвилю бореть ся за свою независимість, постановила приложити всїх старань, щоби тому бракови запобічи.

Карту сю як і її границі зладив наш український інжінїр Володимир Геринович.

В кождій школї, в кождім товаристві і кождий зосібна повинен мати тую карту і після неї здавати собі справу, длячого і за що ми проливаємо свою кров.

Величина сеї одинокої підручної карти України є 13x20, а ціна її 35 центів з пересилкою.

Голосїть ся до книгарні Товар. Просьвіта на адресу: 23-25

UKRAINIAN BOOK STORE,
16 E. 7th St., New York, N. Y.

СТІННИЙ КАЛЕНДАР на рік 1918

Сей знаменитий календар з біблійним текстом до читаня на кождий день містить в собі дванайцять прегарних образків, найзнаменитших артистів, котрі представляють дванайцять подій з житя Ісуса Христа.

ЦІНА З ПЕРЕСИЛКОЮ 25 ЦЕНТІВ.

Для книгарень і аґентів відповідний опуст.

Замовленя посилайте марками почтовими на адресу: 23—32

UKRAINSKA KNYHARNIA
im T. Szewczenka,
168 E. 4th St., New York, N. Y.

ДАРОМ
КОЖДОМУ ВИСИЛАЄМО ІЛЮСТРОВАНИЙ КАТАЛЬОГ ФОНТАНОВИХ ПЕР.

Адресуйте: 23-26

International Pen Co.,
13 Park Row, New York, N. Y.

DR. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE
407 E. 68th St., New York, N. Y.
Межи 1st Ave. і Ave. A.

Лічить своїми лїками мущин, женщин і дітий. Лічить успішно недуги жолудка, легких, нирок і внутрішні недуги. Лічить з великим успіхом на ... ревматизм, ... Др. Буккі говорить по українськи.

Офіс отворений від 9. рано до 8. вечером, як також і в неділі ... Хто не може прийти нехай пише.

КРАСА СЕ БОГАТСТВО!
Памятайте панни і женщини!

ДАРМО порадимо як усунути з лиця волосе, хибы, прищі, веснянки і вугри; як дістати густе, пишне волосе на голові ... ПИШІТЬ сейчас ... ЩИНИ ...

THE SPARROW CHEMICAL CO.
... NEW YORK, N. Y.

Через довгі роки, українські робітники (самі мущини) приходили до мого приватного офісу.

ЛИШЕ ДЛЯ МУЩИН!

Я є спеціяліст від всіх особистих недуг, як прим. гемороїди і т. п. Хронічні недуги (у мущин), недуги крови, нирок, міхура і других органів. Нові або старі випадки. Не ждіть. Курація в офісі д-ра Брайна в умірковании цінах. Я доставляю ліки. Прийдіть вперве до мене, і зощадите час, гроші і терпінє. 30 ЛІТ ДОСЬВІДУ. „Практика удосконалює".

ЛИШЕ МУЩИНИ. При першій візиті Др. Брайн може пояснити Вам, як можете бути вилічені в можливо найкоротшім часі, а також окаже Вам ціну.

В моїм офісі говорить ся також Вашою мовою. Моя адреса:

Dr. BRYAN, 333 East 17th Street, NEW YORK CITY.
(близько 2-ої евені)

Офіс отворений: від 9. рано до 8. попол., в неділі від 9. до 1. в полудне.

ЗАПЛАТИТЕ КОЛИ ВИЛІЧИТЕСЬ З НЕДУГ КРОВНИХ АБО НЕРВОВИХ.

Офіс оснований понад 35 літ. Не лічимо нічого иншого. Уживаємо найлїпших способів лічення в сьвіті. Ми се знаємо і наші пацієнти се знають. Гемороїди рішучо лічить ся без операції і болю. Ревматизм і всі недуги крови і нервів, без огляду як старі і заклі, скоро лічить ся при можливо найменьших видатках. 104—

І подумайте над сим! Ні один долар заплати, аж Ви зістанете вилічені. — Години урядові: від 10. до 5. У вівторки і суботи від 10. до 8. В неділі від 10. до 1.

(Близько 75-ої улиці).

HEIDELBERG TREATMENT, 1058 Lexington Ave., NEW YORK CITY.

ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКИЙ СПЕЦІЯЛІСТ ДЛЯ МУЩИН І ЖЕНЩИН.

Доктор Васерман, який лічить успішно хороби жолудка, легких, серця, утроби і нирок, ревматизм і всі недуги крови і скірні вилічить в як найкоротшім часі так, що не потребуєте переривати своєї роботи.

Його офіс має нову машинерію до баданя і лічення недуги. Він також уживає X-RAY машини яка є необхідна для лікаря. Перша візита є у него за дармо тому, щоби переконати ся чи можна вилічити чи ні, позаяк невилічимої недуги він не береть ся лічити. 106—

Doctor WASSERMAN, 1835 ARCH STREET, PHILADELPHIA, PA.

Офісові години від 9. рано до 8. вечер. В неділі від 10. рано до 2. попол. Голосіть ся особисто, бо почтою не лічу. Можете говорити по українськи.

ХОРІ ЛЮДИ!
ЗАВДЯКИ ВАШІЙ НЕДУЗІ ЧИ НЕ СТРАТИЛИ ВИ ТЕРПЕЛИВОСТИ,

З дня на день з року на рік віддаю лікарські услуги Українцям. Представте собі скільки хорих я уже вилічив та скільки хорим я упримнив житє. Коли Вам житє надоіло задля пробуваня ріжних лікарств і коли відчуваєте, що Ваш стан здоровля стало погіршуєсь, старайтесь сейчас звернутись до

Dr. LEONARD LANDES

Він Вам цілковито даром порадить, що Вам робити, аби Ваше житє охоронити і пояснить Вам о вашій недузі. Лічу уже через 20 літ з добрим успіхом всі недуги, як: ослаблене, затроєнє крови, недуги жолудка, серця, легких і т. д. 115—128—

Недуги полові і нервові лічу за помочию електричних апаратів і „Х лучів", через які переглядаю Ваші внутренности. Не кождий лікар посідає ті апарати, длятого, що вони дуже дорогі. Не відкладайте на завтра а сейчас приходіть до знаного всім

Dr. Landes, 140 East 22nd Street (межи Lexington & 3rd Ave.), New York.

Telephone Gramarcy 3823

Години принять: від 10. рано до 8. вечер. В неділі від 10. рано до 1. пополудни.

140 EAST 22 ST, N.Y.

НЕБУВАЛА НОВІСТЬ!

АПАРАТ театральний

Тільки $4.75 Апарат разом з фільмами.

За помочию сего апарату можете мати в дома („Мувінґ Пікчерс"), свій власний театр. Науки до сего не потребуєте зовсім, бо і мала дитина може ним оперувати. ... Сим апаратом можна показувати фільми ... за $4.75 ... Тільки 25 центів в почтових марках або сріблом ви завдатком ... Просимо надіслати цілу належитість згори. Пишіть до сеї фірми ... 23-32

Royal Sales Co., Dept. 87
1015 W. HURON ST., CHICAGO, ILL.

НОВІСТЬ останнього часу!

Таке гарне, пушисте волосе, може мати кождий з Вас, без закручуваня або припіканя, по ... уживаню нашого ... препарату „Данте Ренці". Ціна враз з приписами ужитя і оплатою пересилки лише $2.00.

КРЕМ КОРОЛЕВОЇ ОЛЬҐИ.

По кількаразовім ужитю сего крему цера Вашого лиця ... Ціна слоїка враз зі способом ужитя і оплатою пересилки тільки $1.00. 15,17,23

ROYAL SALES CO.,
Sta. O, Box 59, New York, N.Y.

